

COL·LECCIÓ HISTÒRIES DEL RAVAL

2 DIGUEU QUE PARLA EL NOI DEL SUCRE

Salvador Seguí.
Notes biogràfiques en el decurs del moviment obrer

ABEL ESCRIBANO

Barcelona, 2016

Llicència: **creative commons**
BY NC SA

Aquesta obra està sota llicència de reconeixement -
No comercial- sense obra derivada 3.0 de Creative Commons

Edició: Associació Cultural el Raval “El Lokal”
C/ de la Cera, 1 Bis. 08001 Barcelona
ellokal@ellokal.org
www.ellokal.org

Dipòsit legal: B 19936-2016
ISBN: 978-84-120257-4-3

Impresión: Estugraf impresores S.L.
C/ Pino, 5. 28350 Ciempozuelos, Madrid

Introducció

«Qui vulgui conèixer la vida de Salvador Seguí, el Noi del Sucre, ha de conèixer la història del moviment obrer», va deixar dit Pere Foix, amic i biògraf seu. Per això, hem intentat circumscriure la biografia de Seguí en relació a la història d'aquest moviment obrer i de dues organitzacions: Solidaridad Obrera i la Confederació Nacional del Treball (CNT), que van aglutinar a Catalunya la majoria dels obrers durant un terç del segle XX (de 1907 fins 1937). Salvador Seguí va ajudar a crear les dues organitzacions, i a la CNT desenvoluparia la seva activitat vital.

Seguí pensava que els obrers, per afrontar la qüestió social, s'havien de dotar d'un sindicat revolucionari d'acció directa: fort i organitzat, que actués amb intel·ligència per enfrontar-se a la patronal i al capitalisme. I ahora, que fos l'eina que permetés transformar i organitzar la nova societat que havia de sorgir d'aquest canvi revolucionari.

També creia que l'educació era fonamental per als obrers a la vegada que els Sindicats i els Ateneus eren el lloc on els treballadors podien assimilar la cultura proletària. Una cultura pròpia que ell va voler adquirir, convertint-se en un autodidacta orgullós de ser-ho. Estava d'acord amb Pietro Gori: *«Deixem la bomba i el cop de revòlver per la cultura i el saber; només un proletariat il·lustrat vencerà en la lluita per les seves legítimes reivindicacions»*. Però això no significava deixar de contestar les agressions de l'Estat i la Patronal com ell personalment ho va fer, *«El día que asesinaron al 'Noi del Sucre', en Barcelona lloraron los hombres fuertes, de la que siempre ha sido fuerte nuestra Organización, 'els homes d'acció', porque Seguí había sido uno de ellos»*, ens testimonia García Oliver.

Seguí era partidari de l'acció col·lectiva, de la força dels treballadors actuant units. Pensava que la força de la col·lectivitat era més forta que l'acte individual, tot sabent que aquesta força col·lectiva es fonamenta en forts actes individuals. Una educació i una cultura pròpies, ajudaven a formar l'individu conscient de la seva condició obrera. Aquesta consciència de ser obrer és la que feia l'individu únic i al mateix temps

el solidaritzava amb tots aquells sotmesos a les seves mateixes condicions socials.

Va ser amic de Layret i Companys, tots dos de més edat que ell, l'un set i l'altre cinc anys més, tots tres assassinats pels mateixos assassins. Però també amb d'altres membres del Partit Republicà Català, com el poeta Gabriel Alomar i fins i tot de socialistes com Campalans o Pla Armengol. Amb Francesc Layret, el lligam es remun-tava a l'Ateneu Enciclopèdic Popular i a les ganes d'aprendre i saber del jove Seguí; després vindrien els nexes de l'activitat sindical i d'actuar, aquell com a advocat de la Confederació; sempre que aquesta li va demanar, no s'hi va negar mai. Amb Companys eren de les mateixes terres, si bé es van fer amics a Barcelona; aquest també era advocat dels obrers de la CNT i estigueren empresonats i deportats junts; tots dos es van assabentar de l'assassinat del seu comú amic Layret quan, encadenats a la bodega del vaixell de guerra que els portava a la presó militar, navegaven cap el castell de la Mola de Maó.

Molta és la brama que van alimentar les especulacions —que encara avui segueixen— sobre el possibilisme i una hipotètica actuació política del Noi del Sucre. El sector dels anomenats «anarquistes purs», l'atacaven tot acusant-lo de revisionista i de ser amic d'alguns polítics; alguns «anarquistes» que s'havien posicionat a favor dels Estats d'un bàndol durant la Primera Guerra Mundial, escampen aquests rumors. S'inventen històries de si el Noi del Sucre, instat pels socialistes de l'ala esquerra i pels polítics republicans catalans, es presentaria a les eleccions parlamentàries. Totes aquestes especulacions s'han convertit en opinions d'allò que hauria pogut fer però que mai no va fer. Seguí sempre va haver de negar allò que mai no havia fet. Ell, que fins i tot considerava un insult a la seva dignitat que li insinuessin que es presentaria a les eleccions.

Seguí va ser un sindicalista revolucionari partidari de l'acció directa. Un anarcosindicalista, tal com ho defineix en la seva conferència: *Anarquisme i Sindicalisme*. Fou militant de la CNT fins a l'hora del seu assassinat. El seu amic i també militant de la CNT Simó Piera, no es va cansar de repetir: *«els que vam tractar i col·laborar amb ell ja estem farts de veure com se'l volen atribuir cada clan polític, quan el cert és que el Noi del Sucre va actuar fins el seu últim dia com anarcosindicalista»*.◆

Digueu que parla el Noi del Sucre

Segons explicava Salvador Seguí, el sobrenom del «Noi del Sucre» se'l va posar ell mateix. Davant la pregunta del periodista Antonio Cases en una entrevista al diari 'Heraldo de Madrid' del 4 d'octubre de 1919, de si «*li molestava el malnom*», contesta: «*No home no, si me'l vaig posar jo mateix. Fins i tot he signat articles amb ell*». De fet és als voltants de 1901, quan Seguí està a punt de complir catorze anys i ja és un militant prou conegut a la Societat Obrera de Pintors, que els companys li encomanen el Primer de maig d'anar a fer un míting a un poble dels voltants de Barcelona. L'acte es fa a la plaça pública, els organitzadors li demanen com vol que el presentessin i Seguí contesta: «*Digueu que parla el Noi del Sucre*».

Seguí fa seu aquest sobrenom, del qual Pere Foix al llibre *Apòstols i Mercaders* dóna dues versions sobre el seu origen. La primera es refereix que de jove, encara un nen, per treure unes peles ajuda a servir al cafè d'una societat obrera del carrer Ponent (avui Joaquim Costa); d'amagat es menja terrossos de sucre i al ser descobert va quedar-li el nom del «Noi del Sucre». A la segona versió, Foix explica que quan encara no és ben bé un adolescent però ja participa activament en el moviment obrer, en una assemblea a l'Associació de Dependents del carrer Mendizábal (actualment Junta de Comerç), Seguí interromp Josep Negre, un militant granat, per discutir-li les opinions i exposar les seves amb un discurs abrandat. Jaume Bisbe, un altre veterà militat, va voler fer-lo callar tot dient-li: «*Però què saps tu d'això, caganiu, si sembles un noi de sucre*».

Per altra banda, Emili Salut, a *Viver de revolucionaris*, explica que el nom li va posar el seu germà Antoni, la primera vegada que Seguí parlà en públic a Barcelona quan tenia uns setze anys. És en un acte, a l'antiga societat del Lara, al Poble Sec, contra la llei de Residència que el govern de la

República Argentina havia aplicat contra uns anarquistes espanyols per expulsar-los i que havien desembarcat a Barcelona a finals del desembre del 1902. Antoni Salut, que presideix l'acte, el presenta amb les següents paraules: «*Companys, ara us dirigirà la paraula el 'Noi del Sucre'. Seguí va presentar-se al petit escenari d'aquell local amb una blanca i llarga brusa de pintor, la cara vermella com una magrana i tremolant-li el paper que llegia, amb termes de màxima violència contra la llei de Residencia argentina, contra totes les repúbliques i contra els republicans espanyols d'aleshores; Lerroix i Junoy que assistien a l'acte, en oir aquelles paraules van sentir-se ofesos i es retiraren del local com a protesta*».

Encara que hi ha altres versions. Així, el periodista i assagista Àngel Samblancat, al llibre col·lectiu *Salvador Seguí, su vida y su obra*, atribueix el nom del Noi del Sucre a què un dels seus primer treballs el fa en una sucrera o magatzem de sucre i d'aquí li ve l'afició de mastegar terrossos. També s'explica que Seguí, de nano, ven caramels i dolços pels cafès i terrasses de Barcelona acompanyant la seva mare que ven flors. Tanmateix hi ha una altra anècdota, quan un altre periodista li demana d'on li venia aquest àlies i ell irònic contesta: «*Home! de tant dolç que sóc i perquè atrec les mosques*». Fins i tot s'ha suggerit que és un nom que li pot venir de família, ja que es creu que en aquell temps almenys hi havia dues cases a Tornabous o potser a Lleida que els hi deien «Cal Sucre».

El que és ben segur, és que com des dels deu anys treballava d'aprenent de pintor i està afiliat a la Societat Obrera dels Pintors, ben aviat comença a escriure articles per a la seva publicació quinzenal 'El Pintor', i els signa com el «Noi del Sucre».

UN REBEL PROLETARI IL·LUSTRAT

Així mateix, sobre el lloc i la data de naixement hi ha diferents versions. Alguns, seguint a Pere Foix, el fan néixer a Tornabous un 14 d'abril de 1886; mentre que el seu amic Josep Viadiu, a la seva biografia *Salvador Seguí. Noi del Sucre, vida i obra*, escrita al 1930, el fa néixer a Lleida el 23 de desembre de 1890. No obstant això, la dada més segura la dona l'historiador Manuel Lladonosa en localitzar la seva partida de naixement: Salvador-Mateu Seguí Rubinat neix el 23 de setembre de 1887 al carrer

Tallada núm. 4 de Lleida. La mare, Dolors Rubinat Valls, és de Tornabous i el seu pare, de qui rep el nom, Salvador Seguí, és natural de Reus però va a treballar a Tornabous, primer a les terres de la família Companys i després va fer de forner, la seva professió. La parella se'n va a viure primer a Lleida on neix Salvador, l'únic fill que tindrien. Després, quan el nen és molt petit, l'any 1889 o 1890, es traslladen definitivament a Barcelona.

És l'època de la febre d'or de la burgesia barcelonina; de la indústria protegida; de les operacions borsàries; de les grans jugades especulatives entorn el creixement i la urbanització de Barcelona, l'annexió dels pobles del voltant; de la primera Exposició Universal a la Ciutadella: l'Arc del Triomf, el mercat del Born, *les golondrines*, el monument a Colom i la il·luminació elèctrica de les Rambles. Aquesta Barcelona en expansió rep la immigració de gent pobre, que forçada per raons econòmiques es veu obligada a abandonar el món rural i arriba a la ciutat en espera de trobar una feina i un salari.

La família Seguí s'instal·la al barri del Raval, el pare treballa de forner i la mare ven flors. El nen Seguí, al que tant li agrada rondar pels carrers del Raval, creix amb una certa llibertat amb altres nens, descobrint els racons de la ciutat, aprenent a ser un rebel. L'escola, encara que legislativament és pública, està dominada per diferents ordres religioses que no pretenen ni volen ensenyar res als fills dels obrers més enllà de la disciplina i l'obediència. Tot això a Seguí no l'interessa gens i fa campana totes les vegades que pot. Els amics i els carrers estrets del Raval, la Ribera i el Born, el Port i la Barceloneta, el Paral·lel i Montjuïc... són el seu col·legi. El jove Seguí és, en el millor sentit de l'expressió, un nen del carrer amb totes les conseqüències, ple d'agudeses i audàcia.

Als deu anys comença a treballar. En un primer moment al forn on treballa el seu pare, però no aguanta gaire i busca altres feines. Després entra d'aprenent a un taller de pintura del carrer Lancaster, on al mateix temps que aprèn l'ofici entra en contacte amb la lectura dels primers opuscles i llibres anarquistes. Això desperta el seu interès per saber més i descobreix la seva afició per la lectura. Des de bon començament és un obrer rebel i lluitador. Ja d'aprenent, els enfrontaments amb els encarregats i els patrons sovintegen. No calla i vindica el que considera just i digne per la feina que fa i això el du de tant en tant a veure's obligat a canviar de taller. Així podia aparèixer un dia qualsevol, vestit amb la brusa de pintor per les parades de

llibres vells o, si estava oberta, per la petita biblioteca de la Societat de Pintors.

Seguí és pintor de parets i d'això treballarà tota la seva vida; de fet pocs dies abans que l'assassinin ha acabat de pintar els locals de 'Solidaridad Obrera'. És un ofici que li permet, fins a cert punt, disposar de temps; no li cal estar jornada darrera jornada lligat a la màquina de la fàbrica. Entre feina i feina té aquest temps que és seu i que tant aprofita i gaudeix per llegir, xerrar, discutir i polemitzar. Temps per militar tota la seva vida a l'anarcosindicalisme, des de la Societat Obrera de Pintors, passant per Solidaritat Obrera, fins arribar a la CNT.

La cultura, l'educació, l'aprendre i el saber més, sempre tindran un lloc destacat en el pensament de Seguí. Pel Noi del Sucre, l'obrer té l'obligació

Portada de l'opuscle de Seguí *Escuela de rebeldía*

de practicar l'autoeducació i ell es preocupa de fer-ho. El seu amic, poeta i assagista Gabriel Alomar, assenyala que *«fou un bell cas d'emancipació personal, autoeducació i formació libèrrima de sí mateix. Va improvisar-se unes ales damunt les seves espatlles d'operari, i va elevar-se amb elles sobre la seva nadiva condició. Per això era la justificació vivent de la seva pròpia doctrina»*. Seguí es converteix en un gran lector, Bakunin, Kropotkine, Lorenzo, Cornelissen, Fabbri, Stirner, Proudhon, Reclus, Sorel, Marx, Spinoza, Emerson, Ibsen... etc.

Ell mateix en una entrevista fa un catàleg dels autors que més li interessien: *«Per mi, el més gran de tots els pensadors ha estat Aristòtil. Després Descartes, Kant, Nietzsche, Montaigne, Rousseau, Gracián...»*. Freqüenta la Biblioteca Arús i sobretot és soci assidu i participant actiu de l'Ateneu Enciclopèdic i Popular, al carrer del Carme núm. 30, on troba l'amistat de Francesc Layret, un dels seus fundadors. Aquesta amistat entre Seguí i Layret la conserven i respecten fins que tots dos són assassinats.

Per una altra banda, aprofita les seves moltes entrades a la presó per llegir i escriure. Seguí pensa, com ho deien i practicaven Ferrer i Guardia i l'Escola Moderna, que la formació intel·lectual és un arma que els obrers

han de posseir per lluitar contra tot tipus d'explotació. És un autodidacta conscient i orgullós de ser-ho. Com obrer conscient de la seva condició, Seguí és, sobretot, un home d'acció, posant tota la seva intel·ligència i esforç per ajudar a construir una organització sindical revolucionària. Aquest sindicat havia de ser l'instrument que faria possible als obrers la seva autoemancipació i la transformació de la societat.

Seguí no pretén ser un teòric, ell mateix ens aclareix que quan escriu articles, per exemple, a 'Solidaridad Obrera' o 'La Tramontana': *«ho faig com a propaganda»*. La majoria dels seus discursos i conferències no les porta escrites sinó que a partir d'uns apunts desenvolupa la seva oratòria; això ha fet que la seva major part no s'hagin pogut conservar. Per exemple, la seva novel·la social *Escuela de Rebeldía* és publicada un cop mort.

L'oratòria i la discussió són els seus instruments preferits, com destaca Josep Viadiu, el seu íntim company: *«la seva habilitat en la polèmica, el seu constant desig de discutir, el seu to enèrgic i convincent, la seva veu potent i plena (...) En l'ordre de predilecció preferia la discussió i la polèmica al llibre»*.

COMENÇANT EL SEGLE XX

Entrant al segle XX, l'adolescent Salvador Seguí ens és retratat pel militant de la CNT, Manuel Escorza, en un article de la revista 'Justicia Social', de 1924, com *«un xicotàs d'estatura avantatjada, de caràcter jovial, afable en extrem, audaç»*, però també *«excel·lent jugador de billar, ballador i bon menjador sempre que tenia ocasió, i sobretot gran polemista»*. Escorza continua: *«l'escola superior on es va graduar el Noi fou, sense cap dubte, el Cafè Espanyol»* que és un dels centres on s'apleguen diverses tertúlies i tertulians, tant de l'anarquisme com del món intel·lectual. Però també, als cafès de La Tranquilidad, al Paral·lel, al Tostadero de la Plaça Universitat i a tants d'altres. Com bé diu Francesc Layret: *«El Cafè és el centre cultural de la classe obrera»*.

És en aquest temps, quan Seguí i un grup d'amics constitueixen un grup d'afinitat que bategen amb el nom de els *«Fills de Puta»* que després és conegut com a *«Fills sense nom»*, i es reuneix en una tasca de l'Arc del Teatre. Individualistes i nietzscheans, Nietzsche és ben conegut a la cultura catalana i l'any 1901 s'ha traduït al castellà el llibre de Stirner, *El único y su*

propiedad. Viadiu explica que l'individualisme nietzscheà de Seguí fou un *xarampió*, una passa que oblidaria davant la realitat de les greus condicions socials de misèria i explotació dels obrers. Es va convèncer de com era necessària una organització sindicalista revolucionària forta per enfrontar-se amb la patronal, superar el capitalisme i transformar el món.

Per altra banda, la derrota de l'exèrcit a la guerra colonial del 1898 fa evident l'anacronisme, el podriment i la brutalitat de l'Estat Espanyol amb les seves estructures i burocràcies. Els tres anys de guerra han suposat pel poble una gran quantitat de morts: més de 60.000 dels soldats obligats a anar-hi. Segons la historiadora Áurea Matilde Fernández: «*de cada dos que iban, uno no volvía*», als quals cal sumar-hi els nombrosos ferits i esguerrats. Això sí que representa un desastre pel poble treballador, que és qui posa els morts de qualsevol guerra. Entre la classe obrera, torna a aflo- rar un fort antimilitarisme que es mostraria amb tota la seva realitat, junta- ment amb l'anticlericalisme, onze anys després.

L'oligarquia i la burgesia, però, només contemplen el «desastre» des del punt de vista econòmic. Cuba, però també Filipines i Puerto Rico, han re- presentat una font de guanys astronòmics per a ells: esclavitud, sucre, tabac, tèxtil...etc. El desassossec s'estableix entre l'oligarquia i la burgesia catala- na, que volen impulsar una regeneració econòmica, perquè la política del proteccionisme i l'arancel no els hi semblen suficients. Des de la seva orga- nització patronal, el Fomento del Trabajo Nacional, creen el 1901 el seu partit polític: la Lliga Regionalista, eminentment classista i de caràcter ultra- conservador i, com es comprovaria, violentament antiobrer.

Al mateix temps, un nou actor surt a l'escena de l'espectacle polític: Alejandro Lerroux, que primer és el «jefe» de Unión Republicana i uns anys més tard, el 1908, forma el Partido Republicano Radical. Aparentment sor- git com a antagonic del regionalisme català, és portador d'un fals republica- nisme, de molta demagògia verbal i d'un populisme enlluernador per a una part petita del moviment obrer. Però l'engany ràpidament queda al desco- bert. «*El moviment societatari havia estat sistemàticament torpedinat pel lerrouxisme (...) Els més significats anarquistes, socialistes, vells societaris i nous sindicalistes coincidien en un mateix recel enfront del lerrouxisme*», ens explica encertadament Xavier Cuadrat a *Socialismo y anarquismo en Cataluña. Los orígenes de la CNT*. S'ha especulat sobre

si Seguí va acostar-se al lerrouxisme, fins i tot Salvador Quemades escriu que entre ell i el *jefe*, «*establiren una estreta amistat*», però és molt difícil de creure aquesta afirmació a la vista dels fets: Alejandro Lerroux arriba a Barcelona l'abril de 1901 amb 37 anys, aleshores Seguí té només catorze anys. A més, a l'inici del 1903, a l'acte de l'antiga societat Lara ja el critica i denuncia públicament i Lerroux abandona, com s'ha explicat anteriorment, emprenyat, l'acte de solidaritat amb els anarquistes expulsats de l'Argentina.

LA SOLIDARITAT OBRERA ES PRACTICA A LA VAGA GENERAL DE 1902

En aquest començament del segle XX, les condicions de vida de la classe obrera són d'una gran penúria. Dones, homes i nens, suporten jornades de tretze a quinze hores diàries, set dies a la setmana en unes condicions laborals deplorables. El descans dominical es comença a implantar, si bé parcialment, a partir de 1904. Com que encara dura la crisi produïda per la derrota i la independència de les colònies, l'atur és elevat; els salaris estan pràcticament congelats, i la carestia dels aliments de subsistència no para de pujar. Per exemple, entre 1894 i 1904 el preu del bacallà, un aliment aleshores bàsic per la cuina de les famílies treballadores, puja un 56%. El 1907, el preu del pa a Barcelona és el més elevat de les ciutats europees. També el preu dels lloguers dels pisos augmenta constantment. La mitjana salarial és de 3'5 a 4 pessetes diàries, les dones de 2'5 i les nenes i els nens al voltant d'una pela. A Barcelona, amb una població de poc més de mig milió de persones, gairebé més de 150.000 són obreres, les quals viuen en unes condicions de greu insalubritat i amb un índex de mortalitat dels més elevats del món. El nombre d'obers a Catalunya s'eleva a més de 300.000. L'analfabetisme és també molt alt, entre les dones arriba al 72% i entre els homes al 56%.

El moviment obrer a Catalunya és eminentment de caire llibertari. La UGT, el sindicat socialista, l'any 1899 ha abandonat Barcelona, on s'havia creat. La repressió governamental contra els obrers és ferotge, les bombes exploten, «casualment», als llocs públics: a les Rambles entre les parades de flors, als mercats, a les processons... les presons són plenes i els processos, com el de Montjuïc, són inquisitorials. L'espiral acció-repressió afebleix i castiga durament el moviment obrer. També l'anarquisme es troba fragmentat, l'anarco-comunisme més individualista de Kropotkin i Malatesta

s'enfronta a l'anarco-col·lectivisme, que recolza i vol incidir en la lluita sindical obrera que per als primers és reformista. La Federació dels Treballadors de la Regió Espanyola (FTRE), com a conseqüència d'aquestes tensions, es dissol el 1888. La «propaganda pel fet», la creença de «*que el desenvolupament de l'esperit revolucionari progressa enormement a través dels actes heroics individuals...*», semblava que arribava a un carreró sense sortida. Els obrers han de buscar noves formes d'organització.

Però tot just al tombar el segle, el moviment obrer, amb la seva pràctica, fa possible creure que aquestes noves maneres es poden trobar. El 1900, es crea la Federació de Societats Obreres de Resistència de la Regió Espanyola. L'any 1901, a Barcelona i a diversos punts de Catalunya, esclaten un seguit de vagues i lluites obreres que culminen el febrer de 1902 amb una vaga general de solidaritat que durarà una setmana.

Abans d'aquesta gran vaga, durant la primavera del 1901, els tramviaires de Barcelona van a la vaga reivindicant un augment de sou i la contractació de més treballadors; en solidaritat, els portuaris i el sector tèxtil de la conca del Ter es declaren en vaga. El 6 de desembre es posa en vaga el sector metal·lúrgic, reivindicant la jornada de vuit hores. Durant tot el mes de desembre i gener del 1902, molts altres sectors, com el de la construcció i de nou el tèxtil, els tramviaires i els portuaris es declaren gradualment en vaga. Es produeixen molts actes i manifestacions en solidaritat que reclamen la jornada de vuit hores; Salvador Seguí, que participa activament, és detingut per primera vegada i passa uns dies engarjolat. Hi ha una gran activitat i agitació a Barcelona; el diumenge 16 de febrer, es fan 44 mítings i el dilluns dia 17 es declara la vaga general, que durarà tota una setmana, fins el 24 de febrer de 1902.

No es pot dubtar que aquesta vaga general a una Barcelona ocupada militarment i on la gent resisteix una setmana sencera -malgrat els 100 morts i els 300 ferits, causats per la repressió-, té una importància fonamental pel moviment obrer català. I de ben segur que un jove obrer, conscient de la seva condició, com Salvador Seguí, sap donar-li el valor que té un acte d'aquestes característiques en el qual participa activament. Seguí s'adona de la força de la col·lectivitat davant de l'acte individual. La força de la col·lectivitat obrera necessita d'una organització que la catalitzi: el sindicat. Segons ell, el sindicat permetria organitzar els obrers, educar-los, aconse-

guir les seves reivindicacions i a més ser l'instrument per organitzar la nova societat.

ES CREA SOLIDARITAT OBRERA

S'ha insistit molt sobre la importància del sindicalisme revolucionari francès, respecte al naixement de Solidaritat Obrera i l'anarcosindicalisme peninsular en general. A França, des de finals del segle XIX i sobretot gràcies a Fernand Pelloutier, pren força la necessitat d'organitzar un sindicalisme revolucionari fora dels tripijocs polítics, amb l'exclusiu interès de lluitar en defensa dels treballadors, demostrar la seva força i servir d'eina per transformar el món.

La vaga general representaria l'acció radical per aconseguir canviar la societat; Georges Sorel, gran admirador de Pelloutier i de les seves «Bourses du Travail», teoritza sobre aquesta forma de lluita. D'altra banda, Émile Pouget planteja el sabotatge com a eina de lluita. Però es considera especialment important la influència de la Carta d'Amiens, manifest redactat el 1906 al Congrés de la CGT (Confédération Général du Travail), que posa les bases d'aquest sindicalisme d'acció directa. No obstant, aquesta afirmació de la influència del sindicalisme revolucionari francès està matisada, amb raó, encara que poc escoltada, per Anselmo Lorenzo, testimoni directe de tots els esdeveniments, quan considera que *«els corrents del sindicalisme revolucionari francès que arribaven a Catalunya no venien a donar-nos una idea nova, sinó a retornar-nos corregida, augmentada i perfectament sistematitzada la que els vam inspirar des d'aquí, discutint per mitjà de la revista 'Acracia' i 'El Productor' amb 'Le Révolte'»*. Té raó Lorenzo, una idea és fruit de moltes idees. És conseqüència de molts debats entre molts protagonistes el fet d'arribar a la conclusió de que el sindicalisme hauria de tenir un caràcter apolític. Com indica la Carta d'Amiens, *«el sindicat, que ha estat fins ara una societat de resistència, haurà de ser en el futur el grup de producció i distribució i així mateix la base de l'organització social»*.

Les diverses Societats Obreres de Barcelona fan un primer esforç per coordinar-se i el març del 1904 constitueixen La Unió Local de Societats Obreres de Barcelona. Aquesta primera experiència tindria continuació tres anys més tard, el dia 7 de juny de 1907, en què s'anomenaria la Comissió

Gestora per crear Solidaritat Obrera. La iniciativa parteix del socialista Badia Matamala, el qual convoca una reunió a l'Associació de la Dependència Mercantil, al carrer Mendizábal, on es pren l'acord de *«la necessitat d'unir-se totes les Societats de caràcter societari en una estreta solidaritat obrera, que, deixant a cada entitat amb completa llibertat per a defensar els seus peculiars ideals, les uneixi en el que els és comú. El propòsit de Solidaritat Obrera és resoldre assumptes de tal importància com el plantejament i victòria en les vagues (...)*». S'anomena una comissió formada pels següents obrers: Sedó, per la Societat d'Estampació Tipogràfica; Bruguera, pels Confiters i Pastissers; Savi, per la Unió d'Obrers Metal·lúrgics; Badia Matamala, per l'Associació de Dependents, i Salvador Seguí, per la Societat La Nueva Semilla de Pintors.

Per donar a conèixer i exposar les raons de la necessitat de crear una Federació de Societats Obreres, la Comissió publica un manifest al periòdic 'Tierra y Libertad' el 25 de juliol del 1907. En ell, s'expressen els objectius del que serà la nova organització: la unitat obrera i la lluita contra l'explotació, aconseguir millors condicions laborals i socials, així com la transformació social. Com diu el manifest: *«la lluita entre el capital i el treball és humanament sensible, però és fatal i necessària... Recordem que l'emancipació dels treballadors ha de ser obra dels mateixos treballadors. (...) No podem precisar els mitjans de lluita que adoptarem, aquests sempre els senyalaran i seran decidits per les Societats Obreres segons les circumstàncies. Realitzarem els nostres actes sempre segons la voluntat de la majoria dels treballadors associats i respectarem l'autonomia de les Societats, però Solidaritat Obrera no seguirà cap tendència política de partit, encara que es respectarà la de tots els associats. Com a classe obrera només podem tenir un fi comú: la defensa dels nostres interessos, i només un ideal per unir-nos: la nostra emancipació econòmica que transformi el règim capitalista actual basat en l'explotació de l'home per l'home, per un règim social fonamentat sobre la base racional del treball per la solidaritat humana...»*

Finalment, el dia 3 d'agost de 1907 es constitueix, al carrer Mendizábal, la Federació Local de Societats Obreres de Barcelona-Solidaritat Obrera, organització que aplega a obrers de totes les tendències: socialistes, anarquistes i republicans. Igualment, dintre de Solidaritat Obrera s'apleguen els

obriers industrials i els treballadors del camp. El 19 d'octubre surt el primer número del setmanari 'Solidaridad Obrera', òrgan de les societats obreres, gràcies al finançament de Ferrer i Guardia. Però Salvador Seguí ja no ho pot veure, perquè en aquells moments és a la presó.

ELS FETS DEL TEATRE COMTAL

Al mateix temps que s'està formant Solidaritat Obrera, la justícia de l'estat espanyol incoa procés contra Joan Rull a Barcelona. Des de 'El Progreso', un dels diaris d'Alejandro Lerroux, s'inicia una campanya difamatòria, de calúmnies, plena de mentides i sensacionalisme relacionant Rull, bombes i anarquisme i finalment Rull i Seguí.

Joan Rull ha estat un anarquista que es va fer confident de la policia i pagat pel governador, posa bombes a llocs públics, per tal de criminalitzar el moviment obrer i atemorir la població. La «banda Rull» està formada també per la mare i el germà de Rull i cobren per cada bomba que posen. Quan l'escàndol de les bombes ja és tan evident que assenyala la connexió policia i Rull, aquest demana un augment del preu per bomba i la policia deté tota la «banda». Un cop a la presó, amb la «banda Rull» es fa un macabre espectacle que dura més d'un any amb la llibertat de la mare i el germà, el judici i la condemna a mort per agarrotament de l'únic acusat, que va ser Joan Rull, executat l'agost de 1907 a la presó Model.

Rull freqüenta durant un temps, pels voltants de 1903, el Centre d'Estudis Socials, que té la seu al local de la Societat Obrera Metal·lúrgica, aleshores al carrer Roig cantonada Hospital, on coincideix amb Seguí que és sis anys més jove que ell. A partir d'aquesta relació, el diari lerrouxista 'El Progreso' i el jutge del cas Rull, intenten relacionar-lo amb Salvador Seguí. Respecte el jutge, Josep Viadiu ens ha deixat escrit un succés que el mateix Seguí li havia explicat i que, segons deia ell mateix, li va deixar un regust amarg per sempre. Abans de l'agost del 1907, quan Seguí és a la Comissió Gestora de Solidaritat Obrera, és detingut durant unes hores per ordre del jutge del «Cas Rull», que l'interroga amb preguntes sense sentit, fins que finalment li demana quina opinió li mereix Joan Rull. Seguí li contesta «*que el considerava una piltrafa humana! un traïdor, un confident, un miserable!*», aleshores el jutge aparta una cortina i allí està Rull, emmanillat, abatut, torturat. Seguí se'n penedirà tota la vida: «*jo no havia d'haver parlat així*

davant del jutge. No es pot malparlar d'un acusat davant l'autoritat. No es pot fer el joc a l'autoritat, hauria d'haver callat».

D'altra banda, era lògic que Lerroux, agreujat públicament pel jove Seguí pels fets de la societat Lara, li tingués una especial rancúnia. Per això no és gens estrany la publicació a 'El Progreso' d'uns articles on s'insinua una col·laboració entre Rull i Seguí i una complicitat directa amb el terrorisme. El Noi del Sucre escriu una carta on exigeix una rectificació i es presenta a lliurar-la personalment a les oficines del diari lerrouxista, però ni és publicada ni el diari rectifica les seves opinions. La carta la publica el periòdic 'El Diluvio' el dia 10 d'agost del 1907. El mateix dia, Seguí torna a la redacció de 'El Progreso' i deixa dit que si no rectifiquen, es presentarà l'endemà diumenge 11 d'agost, al Teatre Comtal on els lerrouxistes han convocat un míting, per demanar-los comptes públicament.

Com la rectificació no es produeix, a l'hora de començar l'acte, Seguí, acompanyat pel seu amic Aleix Gil, també pintor, es presenten a les portes del Comtal. A l'entrada, els escorcollen els «Jóvenes Bárbaros» del servei d'ordre lerrouxista, cap dels dos va armat. Un cop a dins del teatre, es col·loquen en una llotja del primer pis, un lloc estratègic molt a prop de l'escenari. Un redactor de 'El Progreso', Jordi Vinaixa, presenta l'acte; primer parla Josep Ulled i a continuació Emiliano Iglesias, director del diari, que comença el seu parlament relacionant ràpidament Rull, bombes, carlisme, anarquisme i Societats Obreres. És aleshores quan Seguí s'aixeca amb tota la seva grandària i amb veu forta crida que vol rebatre la difamació. Alguns dels «jóvenes bárbaros» corren cap a la llotja. De cop, d'un bot, Seguí salta a l'escenari i torna a cridar que vol parlar, els «jóvenes bárbaros» arriben de tot arreu, Gil també salta a l'escenari i comença una gran batussa amb porres i ganivets; Seguí i Gil només amb les mans. Tot d'una, sona un tret i Soteres, un lerrouxista que està al mig de la baralla, al costat de Seguí, cau ferit de mort. Confusió, corredisses i crits de la gent, intervenció de la policia. Seguí i Gil són detinguts. Encara que és públic i notori que el lerrouxista Vinaixa ha mort el lerrouxista Soteres, Seguí és acusat d'assassinat i passa nou mesos a la presó. Finalment, l'han de deixar en llibertat, ja que és evident que no portava armes.

Mentre Seguí és a la presó, es celebra, sense la participació de cap delegat peninsular, el Congrés Anarquista d'Amsterdam, del 23 al 31 d'agost

del 1907. El que més interessa ressaltar d'aquest Congrés és que s'accepta la proposta de Malatesta, de l'entrada tàctica dels anarquistes al sindicalisme revolucionari d'acció directa. Això tindrà una importància decisiva per a l'anarcosindicalisme de Solidaritat Obrera, així com de la CNT, el nou sindicat que sorgiria d'aquella. Fins aleshores, Malatesta i tots els anarco-comunistes, com Kropotkin, al contrari que els anarco-col·lectivistes, s'havien mostrat frontalment oposats a la lluita sindical per considerar-la reformista.

La sortida de la presó de Seguí coincideix amb l'inici d'una llarga lluita dels treballadors del diari lerrouxista 'El Progreso'. La vaga comença per l'acomiadament d'un treballador acusat d'estafar l'empresa. Per altra banda, aquesta lluita representa el trencament total dels llaços que en algun moment havien aprofitat sectors del moviment obrer amb el lerrouxisme. La lluita és llarga, nou mesos, però finalment la guanyen els obrers i l'empresa d' 'El Progreso' va haver de pagar una alta indemnització a la Societat de l'Art d'Imprimir. La demagògia d'Alejandro Lerroux va quedar al descobert davant dels obrers.

Seguí, sí que va poder assistir els dies 6 i 7 de setembre de 1908 al primer Congrés Obrer de Solidaritat Obrera, on van participar 154 delegats, representant 95 Societats federades, 22 Societats adherides i 4 Federacions Locals. La decisió més important és la d'estendre Solidaritat Obrera per tot Catalunya amb la constitució de la Confederació Regional de Societats de Resistència-Solidaritat Obrera, com a exemple de sindicalisme revolucionari d'acció directa, on tenen cabuda tots els obrers, independentment de les seves tendències o pensaments polítics.

També Seguí intervé en la creació, el 3 de juliol del 1909, de l'Ateneu Sindicalista del carrer Ponent, fundat al voltant de Solidaritat Obrera, per formar els militants. Els Ateneus Sindicalistes es van multiplicar primer per Catalunya i després arreu de la Península.

LA INSURRECCIÓ DE L'ESTIU DE 1909

L'onze de juliol de 1909, el govern Maura decreta lleves de reservistes per anar a lluitar a la guerra colonial del Rif (Nord del Marroc); és el començament d'una nova cadena de derrotes i «desastres» que s'allargarien gairebé dues dècades. La majoria dels soldats, obligats a presentar-se, són treballadors d'una certa edat. Encara és viu el record de les carnisseries de les

guerres colonials acabades amb la derrota del 1898. Un fort sentiment antimilitarista s'estén entre el poble treballador. Tant els socialistes, com els republicans, els sindicalistes i anarquistes, estan contra la guerra.

El PSOE es planteja convocar el 2 d'agost una vaga general. La gran traïció la protagonitzen els dirigents lerrouxistes, la seva fal·làcia queda novament al descobert. Quan el 18 de juliol es prepara per salpar del Port de Barcelona el primer vaixell cap a Melilla, es produeixen les primeres manifestacions de protesta; el protagonisme de les dones de Barcelona és molt important. El 22 de juliol es constitueix un Comitè de Vaga contra la guerra format per: el socialista Antoni Fabra, el sindicalista Francisco Miranda, i Miguel Villalobos, mestre racionalista. Acorden començar la vaga el dilluns 26 de juliol. La vaga es va estendre per Barcelona, que s'omple de barricades. Ràpidament arriba als pobles del voltant i per tota Catalunya: Badalona, Sabadell, Sant Adrià del Besos, Granollers, Mataró, Premià de Mar, Vilanova i la Geltrú, Manresa, Palamós, Sant Feliu de Guíxols, Girona, Tarragona... etc. S'incendien esglésies, convents i col·legis religiosos, com a rebuig a una església totalment corrupta, reaccionària i classista, en braços dels rics i poderosos. La lluita dura tota una setmana, fins l'1 d'agost del 1909.

Seguí participa en el moviment insurreccional, tal com Josep Viadiu explica: *«va prendre part activa en els fets de l'anomenada Setmana Tràgica, que es van produir a causa de la protesta de la ciutat de Barcelona contra la guerra del Marroc, i que va tenir com a fet culminant la crema de convents.»*

També el sindicalista i un dels fundadors de la CNT, Adolfo Bueso, a les seves memòries: *Recuerdos de un cenetista*, detalla que el primer dia de la vaga, el 26, veu a *«Salvador Seguí, en mànigues de camisa i amb un esplèndid fusell màuser penjat a l'espatlla en una barricada al carrer Hospital, davant de les voltes d'en Bernardino»* (passatge Bernardí Martorell, que uneix el carrer Hospital amb el de Sant Rafael). L'endemà a la nit, Seguí es troba entre el grup que dona suport als defensors de la barricada de les escales de la presó de dones d'Amàlia, atacada per la guàrdia civil, *«uns quinze homes armats amb fusells van saltar corrent en auxili dels atacats, seguits d'uns quinze més amb revòlvers. Salvador Seguí anava amb els primers.»*

La repressió de l'Estat després de la setmana de rebel·lió és brutal: 82 obrers morts, 126 ferits, uns 2.000 detinguts. Seguí pot fugir, tal com detalla Viadiu, «*es va haver de refugiar a Gualba exercint el seu ofici de pintor, per evitar els efectes repressius que aquells fets varen determinar*».

Anselmo Lorenzo ho va explicitar clarament en una carta a Tarrida del Màrmol, exiliat a Londres, datada el 31 de juliol del 1909: «*¡Esto es asombroso! Se ha iniciado en Barcelona la Revolución Social, y la ha iniciado un ente tan mal definido, comprendido y delimitado como lo es eso que algunas veces es vil escoria y otras Su Majestad el Pueblo. ¡Nadie ha impulsado! ¡Nadie ha dirigido! Ni liberales, ni catalanistas, ni republicanos, ni socialistas, ni anarquistas... Los delegados no discutieron ni menos formularon proposición alguna... Al separarse y decir: ¡Salut, noi! se apretaban la mano convulsivamente, relampagueaban las miradas y añadían: ¡Dilluns la general! ¡Semana de embriaguez, de furor santo, ya que la furia de las masas está justificada por cien siglos de miseria, de opresión, de sufrimientos!*».

El dia 4 d'agost tornà a escriure a Tarrida del Màrmol, ara entre admirat i inquiet: «*Apelo a tus conocimientos y a tu bondad; te escribo como escribe un hombre angustiado a un hermano... Lo que ha pasado en Barcelona durante la semana revolucionaria ha sido admirable; lo que sucede ahora no puedo calificarlo; por lo pronto es misterioso y puede ser sanguinario. Nada se sabe. En Atarazanas, en la Cárcel Modelo, en Montjuich, ¡otra vez Montjuich! hay mucha gente: no se sabe cuanta (...) Trabaja por las víctimas. Toma la pluma de Los Inquisidores de Montjuich*».

L'angoixa de Lorenzo està justificada. Dos mesos després, es fa un procés a unes 2.000 persones, amb el resultat de 175 penes de deportació, 59 cadenes perpètuas i 5 penes de mort, entre elles la de Ferrer i Guardia. A més, es tanquen les seus de les Societats Obreres, Sindicats i les Escoles Racionalistes.

UN SINDICALISME REVOLUCIONARI DE SIGNE ANARCOSINDICALISTA, LA CNT
Segons escriu Manuel Buenacasa al seu llibre *El movimiento obrero español 1886-1926*, per causa d'aquesta situació insurreccional es va haver d'ajornar el segon Congrés de Solidaritat Obrera i fundacional de la CNT:

«La Confederació ja existia, com un fet eloqüent; només faltava l'assentiment d'un Congrés general que formulés les normes per les quals s'havia de regir. Però el Congrés no fou possible celebrar-lo al setembre del 1909». Estava previst pels dies 24, 25 i 26 de Setembre, però la repressió estatal ho féu impossible. S'ajornaria més d'un any, fins el diumenge 30, dilluns 31 d'octubre i dimarts 1 de novembre de 1910, al Palau de les Belles Arts de Barcelona, (actualment passeig Lluís Companys, cantonada Pujades). El periòdic 'Solidaridad Obrera' núm. 39 del 4 de novembre del 1910, informa del desenvolupament del Congrés; de la participació de 96 Societats representades i 43 adherides; dels temes i ponències presentades i dels acords presos.

La Confederació Nacional dels Treballadors, CNT, que agrupa obrers industrials i camperols, desenvolupa un sindicalisme revolucionari d'acció directa, oposat al sindicalisme de base múltiple que representa la UGT. No té cap càrrec remunerat i les quotes dels afiliats són molt baixes: 10 cèntims al mes, que es reparteixen a parts iguals (2 cèntims a cadascú) entre el sindicat local que les recull, el Comitè Regional, el Nacional, 'Solidaridad Obrera' i el Comitè pro-presos. El funcionament és de baix a dalt, partint del sindicat local (no hi ha sindicats nacionals), el qual té plena autonomia i capacitat de decisió. L'agrupament de Sindicats Locals formen la Federació Local i la Comarcal, i d'aquestes sorgeix la Confederació Regional i, finalment, la Confederació Nacional, en la qual el seu secretari és l'únic càrrec remunerat de la Confederació.

El sindicat no ha de ser un fi, sinó que ha de ser un mitjà que permeti als treballadors aconseguir un canvi revolucionari i l'eina que possibiliti una nova reorganització social. *«L'emancipació dels treballadors, ha de ser obra dels treballadors mateixos».* Aquesta emancipació, però, no ha de ser només econòmica, doncs *«l'emancipació material dels treballadors, només pot arribar com a resultat de la seva emancipació moral. Quan es deixin de considerar esclaus, podran començar a ser lliures».* Per això, li donaven tanta importància a l'educació dels treballadors, la cultura encara és considerada una eina alliberadora: ser capaços de generar una cultura proletària, amb les seves escoles i ateneus, amb les seves publicacions, revistes i diaris. A les actes del Congrés s'especifica: *«Tot aquell que no sigui capaç de pensar per si mateix i actuar espontàniament d'acord*

amb la seva pròpia raó, és un esclau. Els treballadors no podran sentir-se lliures, en tant que tinguin la necessitat de comptar amb emancipadors o dirigents, els quals tan prompte que hagin aconseguit derrocar l'antic règim, establiran un altre en el qual ells seran els nous privilegiats». També es conservava i fins i tot es reforçava el signe apolític de Solidaritat Obrera. Es ratifiquen el sabotatge i el boicot com a tàctiques de lluita. Així mateix, la lluita per la jornada de vuit hores esdevé prioritària entre les reivindicacions obreres. La vaga general revolucionària és el principal instrument que permetrà la victòria dels obrers. Però també es tracten temes, no estrictament laborals, com el preu dels lloguers dels pisos, que afecten directament la vida diària dels treballadors: *«com aconseguir l'abaratiment dels lloguers i la supressió dels odiosos lloguers».* I sobretot, no oblidar mai la solidaritat amb els presos.

Salvador Seguí, que tot just té 23 anys, assisteix al Congrés, convençut que la nova organització és essencial per a la lluita i l'alliberament dels treballadors, el mitjà just per a la transformació social. Per això, segons Lladonosa, en aquest Congrés fundacional proposa fer una organització sindical que agrupi tots els obrers de la Península Ibèrica, d'aquesta manera la nova organització tindria molta més força. Com tants altres treballadors, ajuda, segons les seves possibilitats, a constituir la CNT a partir de Solidaritat Obrera i dedica a aquesta nova organització sindical tota la seva activitat i intel·ligència. Seguí, el Noi del Sucre, serà un cenetista, un sindicalista revolucionari llibertari fins el seu assassinat per la patronal. A l'any següent, el 1911, Seguí participa en un viatge d'obriers catalans a Andalusia, per fer un seguit de conferències en algunes ciutats com Sevilla, on hi tornaria sovint. També, en representació dels treballadors de Barcelona, participa en una assemblea de forces obreres a Marsella.

La CNT es va implantar, sobretot a Catalunya, en el seu primer any de funcionament. L'any següent, el 1911, entre el 8 i el 10 de setembre, se celebra el primer Congrés de la nova organització sindical, al Palau de les Belles Arts de Barcelona. Les actes d'aquest Congrés es publiquen al núm. 84 de 'Solidaridad Obrera', del 5 de setembre del 1911. Salvador Seguí pren part activa en el mateix. Es fa en unes circumstàncies difícils com a conseqüència de la repressió del govern de Canalejas. Al Congrés, assisteixen 140 sindicats, que apleguen uns 30.000 afiliats, representats per 114

delegats, alguns són detinguts abans d'arribar-hi. Bàsicament, les resolucions són una continuació de l'anterior. Encara que la majoria de socialistes havien abandonat la CNT, queden els obrers de les altres tendències, com republicans, sindicalistes revolucionaris, anarquistes i anarcosindicalistes. Els anarquistes cada vegada tenen més influència i es subratllen les pràctiques d'apoliticisme, fins i tot es radicalitzen en sortir diverses vegades el terme antipoliticisme. També es ratifica la lluita per la jornada laboral de vuit hores, establint-se la seu del Comitè Nacional a Saragossa. Molts dels delegats seran detinguts en els següents dies.

En aquest període, un seguit de vagues i lluites obreres es desenvolupen per tota la Península, les més importants són les dels miners de Bilbao i la conca de Biscaia i la dels miners asturians; però també al sector tèxtil català, a Sabadell, Terrassa, etc. En solidaritat amb aquestes lluites i per les reivindicacions proletàries en general, però també contra la guerra del Marroc, al mateix Congrés es pren l'acord de declarar la vaga general, que tindrà molta força i serà gairebé general: València, Sevilla, Saragossa, Gijón i Bilbao; s'estendria per molts punts de Biscaia, Astúries, Santander, per bona part de Catalunya, A Coruña, Málaga... L'Estat espanyol deté milers d'obrers i el 16 de setembre del 1911 declara il·legal la CNT, que es veu abocada a una clandestinitat que durarà tres anys. Però quan el 1914 torna a ser legalitzada, ho fa amb una gran puixança i vitalitat, convertida en la central sindical més gran i amb més afiliats. En bona part, aquesta tasca de mantenir viu l'esperit i l'ideal anarcosindicalista de la CNT en la clandestinitat, és deguda al funcionament dels nombrosos grups d'afinitat anarquistes.

El 1913, Salvador Seguí dirigeix el setmanari 'La Tramontana', del que només es publiquen uns quans números aquell any. Es declara un periòdic antireligiós i lliurepensador. A la portada del primer número es pot llegir, *«la nostra tasca és eminentment lliurepensadora. Volem una Catalunya per la llibertat. Volem llibertat per Catalunya. Volem una federació universal de pobles lliures...»*. En aquest mateix número, Anselmo Lorenzo escriu un article sobre Josep Lluana i Pujals, fundador de 'La Tramontana-periòdic vermell'. Aquesta publicació va editar 717 números entre els anys 1881 i 1896.

És també en aquest temps quan Seguí comença a viure amb Teresa Mun-taner, que té dues nenes: Pepita i Ofèlia i vol separar-se del seu marit, l'Antoni

Puig, un anarquista compositor de sardanes. Ella mateixa ho explica en una entrevista que li fa Huertas Clavería, publicada i censurada al núm. 548 de la revista 'Triunfo' del 31 de març de 1973. Després, Huertas la publicarà sencera al seu llibre: *Salvador Seguí, el Noi del Sucre; materials per una biografia*: «Nosaltres vivíem llavors al carrer Hospital, en el número 82... En Seguí venia a aquesta escala sovint perquè hi tenia la redacció un periòdic setmanal, i em sembla que ell el dirigia. Jo ja havia pres la decisió de marxar amb les nenes el dia següent a Palamós i vaig anar a acomiadar-me d'en Seguí, perquè era una persona que tractava força... Llavors em va dir: "No te'n vagis", "¿Per què no m'he d'anar?" "Perquè si te'n vas d'en Puig, jo et voldré"». Viuen junts amb les dues nenes de la Teresa, fins que assassinen Seguí. Junts tenen encara dos fills més: un nen, l'Hel·leni, que mor als 17 anys tuberculós, i una filla, a la que també posen el nom de Teresa i que ell no arriba a conèixer, ja que la Teresa Muntaner, la Teresita, com l'anomena en Seguí, està embarassada quan assassinen el Noi del Sucre.

REPERCUSSIONS DE LA GRAN GUERRA

L'Estat espanyol es manté neutral durant la Primera Guerra Mundial, que assola Europa entre el 1914 i el 1918. La producció industrial es veu greument afectada en bona part de l'Europa continental. Al mateix temps, els Estats tenen una gran necessitat de primeres matèries per mantenir la seva capacitat bèl·lica. Aquesta situació fa créixer les exportacions espanyoles, tant de productes agrícoles com industrials. La indústria minera, siderúrgica, armamentística i tèxtil augmenten molt la seva producció i els capitalistes acumulen una gran quantitat de beneficis.

També la burgesia catalana, agrupada al Foment Nacional del Treball, gaudeix de la mateixa dinàmica i, com la resta de la burgesia estatal, només aprofita aquests anys per augmentar la seva riquesa individual, sense reinvertir en el seu sistema productiu que continuarà tan obsolet com està. Només contempla el creixement de la productivitat i els beneficis mitjançant l'augment de l'explotació dels obrers: jornades més llargues i estabilització o baixada de salaris. Per altra banda, la carestia de la vida no para de pujar, l'encariment dels productes de primera necessitat, els preus dels lloguers, etc., fent encara molt més difícil, la ja prou difícil vida dels obrers.

La burgesia adopta una actitud d'ostentació provocativa, que acompanya amb una actitud extremadament agressiva i classista contra els obrers, que veuen com se'ls nega qualsevol de les seves reivindicacions. Al contrari, se'ls vol fer passar per l'adreçador de la submissió. Aquesta actitud tan bel·ligerant fa visible la realitat d'un món dividit en dos mons irreconciliables, fins que l'un no s'imposés a l'altre. La patronal arma un exèrcit de terroristes, pistolers i sometents, de manera que cada conflicte social es dirigeix amb una violència extrema. Com a conseqüència de la guerra, Barcelona es converteix en un niu de conspiradors, tant per part dels agents del bàndol aliat, com dels germanòfils, i per tant, en lloc de pas o d'estada per a molts aventurers, mercenaris, oportunistes, etc. Alguns d'ells, comencen a treballar com a sicaris de la policia o directament de la patronal.

Les conseqüències de la guerra, que és la continuació de la política per altres mitjans, també afecten els partits polítics espanyols; mentre els de dretes es declaren ràpidament germanòfils, els republicans i els socialistes es posicionen com fermament favorables als aliats. El moviment anarquista internacional és lògicament antimilitarista i contrari a la guerra, però figures tan significatives com Kropotkin, Jean Grave o Malato, ben aviat es declaren partidaris dels aliats, és a dir, partidaris de la guerra entre els Estats. Aquest fet, trasbalsa, per incompreensible, el món anarquista i més quan al febrer del 1916 un grup d'aquestes figures encapçalades per Kropotkin i Grave fan públic el conegut com *Manifest del 16*, proposant el suport del moviment llibertari als aliats.

A la Península, figures com Federico Urales, Ricardo Mella, Tarrida del Màrmol o Eleuterio Quintanilla, i publicacions com 'Acción Libertaria', de Vigo; 'Cultura i Acción', de Saragossa o el menorquí 'El Porvenir Obrero', es mostren favorables a la guerra i als aliats. En canvi 'Solidaridad Obrera' i 'Tierra y Libertad', es declaren contraris a la guerra. Des de l'Ateneu Sindicalista de Barcelona, del que és president Salvador Seguí, Antonio Laredo fa públic un manifest on proclama: «*Abans que la guerra, la Revolució*». L'Ateneu Sindicalista del Ferrol convoca un Congrés Internacional Antimilitarista i contra la guerra, que al ser prohibit, es celebra clandestinament, «*es va ratificar l'actitud antibèl·lica de l'anarcosindicalisme i es va proposar una vaga general del proletariat de totes les nacions*».

Seguí, com senyala Viadiu, es pronuncia clarament des del començament «*contra tot sistema guerrer, agressiu i imperialista*» i fa campanya

contra la guerra, participant en actes i escrivint articles. Però no és partidari ni de celebrar el Congrés de Ferrol, ni de convocar en aquells moments una vaga general internacional, pensa que la CNT ha d'aprofitar la situació per convertir-se en una gran organització on s'aplegarien la majoria dels treballadors i aquesta seria la seva gran força. Només es pot contemplar la vaga general contra la guerra, si primer es té assegurada la unitat dels obrers. Segons explica Joan Garcia Oliver en *El eco de los pasos*, «*Seguí siempre decía, una huelga se ha de hacer cuando se está seguro de ganarla*».

EL RAM DE LA CONSTRUCCIÓ GUANYA UNA VAGA

Al gener de 1915, Seguí és nomenat president de la Federació del Ram de la Construcció de la CNT de Barcelona. La Federació d'un Ram està constituïda per totes les Societats d'Ofici relacionades, cadascuna actua i planteja les reivindicacions pel seu compte. Seguí procura la unió efectiva de tots els oficis del sector per aconseguir globalment totes les seves reivindicacions.

A l'agost de 1915, quan és president de la Federació del Ram de la Construcció de la CNT de Barcelona, els treballadors, que fa mesos reivindiquen millores laborals i salarials, les posen damunt la taula de la patronal. Els patrons del ram de la construcció són molt durs, la seva figura més significativa és l'empresari Joan Miró Trepas, que és dels qui més diners dóna per finançar la banda d'assassins del comissari Bravo Portillo; també és qui introdueix l'anomenat baró Koëning com a cap dels pistolers de la patronal catalana.

Com és d'esperar, la patronal de la construcció no accepta les demandes dels treballadors, per tant la Federació del Ram de la Construcció convoca una vaga general, que comença el dia 15 d'agost i durant cinc dies paralitza totes les obres. Seguí és un dels negociadors. Com és un moment molt sensible per a la burgesia, doncs la situació de la guerra li fa guanyar molts diners, el 20 d'agost la patronal accepta totes les demandes dels treballadors.

La Federació del Ram de la Construcció obté en aquesta lluita una victòria total. Amb aquesta vaga victoriosa del sector es fa evident la importància que tindria el Sindicat Únic d'Indústria com a forma organitzativa sindical, qüestió que la CNT faria efectiva al Congrés de Sants, en aprovar d'organitzar-se a partir dels Sindicats d'Indústria.

Aquest any 1915, Seguí també és elegit secretari de l'Ateneu Sindicalista de Barcelona, del carrer Ponent, lloc de molta transcendència pels treballadors en l'estudi i la formació sindical, durant aquest any s'organitza al Centre una important biblioteca. Al mateix temps, Seguí realitza una gran tasca organitzativa, i per expandir la CNT viatja per bona part de Catalunya, donant mítings i conferències per reforçar el sindicalisme als pobles. Així, aconsegueix organitzar la CNT entre els treballadors de Lleida i la seva comarca.

A LA RECERCA D'UNA ALIANÇA SINDICAL REVOLUCIONÀRIA

El 1916, la guerra ja porta dos anys destruïnt de manera cruel tantes vides, que pels treballadors europeus s'ha convertit en una carnisseria sense sentit. La seva fi, aleshores, no es veu a prop. Però, per a la burgesia i els terratinents espanyols representa continuar l'acumulació de beneficis. Per altra banda, al neutral Estat espanyol, segons ens explica Josep Viadiu, «*la situació econòmica dels treballadors passava per moments crítics i això creava una situació d'un profund malestar*». L'espectacular pujada dels preus dels aliments i les matèries de primera necessitat sobrepassa en molt la capacitat adquisitiva de les famílies treballadores, que es veuen abocades a la pobresa i la misèria, paradoxalment, en un context de creixement econòmic pel Capital. D'altra banda, a Catalunya s'ha d'afegir una continuada onada repressiva estatal i patronal contra el moviment obrer de la CNT.

Dintre de la CNT, de la que Salvador Seguí és el secretari de la Confederació Regional catalana, creix un sector més anarcosindicalista, que proposa un pacte puntual amb la UGT per aconseguir les reivindicacions d'unes substancials millores socials i la fi de la violència repressiva estatal. Enfront, es troba el sector més anarquista, que està en contra de qualsevol acord que tingüés connotacions polítiques. El maig del 1916, coincidint amb el Congrés de la UGT que es fa a Madrid, se celebra a València l'Assemblea de la CNT.

En aquella primavera valenciana, la CNT decideix, per iniciativa de molts militants i també de Seguí, fer un esforç per aconseguir la unitat d'acció sindical amb altres forces obreres, principalment amb la UGT, per tal de fer realitat les reivindicacions dels treballadors. Per assolir aquest objectiu, la mateixa Assemblea resol constituir un organisme coordinador: el Comitè

Assemblea de València, que tindria la seu a Barcelona i s'encarregaria dels contactes amb altres organitzacions sindicals. El pacte, per tant, es limita a unes accions ben definides i prou. Així, es decideix fer una vaga general d'un dia, el 18 de desembre del 1916, convocada de manera coordinada per UGT, CNT, el Comitè Assemblea Nacional de València, la Federació de Societats Obreres de Saragossa i la Federació de l'Art Tèxtil i Fabril d'Espanya.

Salvador Seguí, com diu Cruells, només propugnava un simple pacte d'organitzacions per uns fets puntuals que, naturalment, implicava unes mínimes renúncies mútues. Aquest pacte, produiria en el sí de la CNT conflictes interns que es fomentarien i s'accentuarien posteriorment. Militants de la tendència que s'anomenen anarquistes «purs», fan créixer rumors sobre Seguí, xerrameca fantasiosa i moltes vegades maldient i sense fonament que duraria fins el seu assassinat. Però s'ha de tenir present que, com precisa Josep Viadiu, *«la seva iniciativa en l'assemblea de València per dirigir-se a la UGT amb la finalitat de fer un front obrer únic, va donar com a resultat els dos moviments generals més unificats que ha realitzat en la seva història social l'obrerisme espanyol. La vaga general de 24 hores del desembre del 1916 i la vaga general revolucionària de l'agost de 1917»*.

La CNT en aquests pactes no renuncia al seu principi d'acció directa. Hermoso Plaja ens diu que Seguí repeteix constantment: *«per a la nostra organització no hi ha un altre camí que el de l'acció directa»*. És veritat que aquests pactes sindicals van més enllà dels simples pactes laborals i adquiririen un caràcter polític, però també són moments d'una greu explotació, penúria i repressió contra el moviment obrer. Seguí entén que tot el que ens envolta està entravessat per la política, però també està convençut que els problemes dels oprimits no es poden resoldre des dels Parlaments; la seva pràctica i la seva vida ho avalen. Mai va ser una altra cosa que un sindicalista revolucionari.

El pacte explícit amb la UGT es materialitza en una reunió entre les delegacions dels dos sindicats a Saragossa, el 20 de novembre de 1916. D'aquí surt l'acord per a la vaga del desembre i les bases per la de l'agost de l'any següent, Seguí és un dels representants de la CNT. La vaga general del dilluns 18 de desembre de 1916, és una vaga total, però de curta durada, només de 24 hores. La vaga té una gran ressonància pública, però resultats escassos. Es podria dir que va representar una primera presa de contacte entre els dos

sindicats, per salvar les grans diferències que els separen. Però malgrat l'èxit de la convocatòria, segons Viadiu, *«no mancaren en els medis obrers de Barcelona crítiques despietades contra Seguí i els altres companys del Comitè per no haver fet la revolució en aquelles circumstàncies, malgrat existir entre les dues organitzacions participants en el moviment un acord tàcit i concret de només fer una manifestació de forces que servís per cridar l'atenció dels poders públics perquè es preocupessin de les masses obreres»*.

UNA NOVA CRISI D'UN ESTAT EN CRISI

L'any 1917, la Monarquia i l'Estat espanyol es troben immersos en una crisi política, produïda per múltiples factors dels quals en destaquen tres: l'anacronisme d'un Estat anquilosat, que es nega a modernitzar-se; la guerra del Marroc, una situació enquistada; i la qüestió social de la qual ningú vol sentir-ne parlar.

Un factor, sempre molt sensible per l'Estat espanyol, com ho és l'exèrcit, complica la situació. Al l'exèrcit espanyol, el nombre d'oficials és molt elevat respecte al de soldats. Entre aquests oficials, creix un enorme descontentament, fins el punt que s'organitzen en Juntas de Defensa per reclamar una substancial pujada salarial i un nou sistema d'ascensos, però també una modernització completa de les estructures de l'aparell militar.

La burgesia industrial, principalment la catalana, cansada del domini polític de l'oligarquia terratinent i caciquista espanyola, així com de pagar impostos a un Estat arruïnat, creu veure el seu moment i posa damunt la taula qüestions com l'autogovern de Catalunya; però sobretot el que es ventila és si el poder polític ha de continuar en mans de l'oligarquia de terratinents o ha de passar a les dels industrials amb el suport de les classes mitjanes i així modernitzar l'Estat.

La qüestió catalana entrava en una nova dinàmica. Després de la mort de Prat de la Riba, dirigent emblemàtic de la Lliga Regionalista, el lideratge del partit passa a Francesc Cambó, empresari i polític molt classista i conservador. Cambó va voler fer una política intervencionista en l'àmbit espanyol, a canvi d'obtenir més poder econòmic i polític, sobretot a Catalunya.

Salvador Seguí ho explica explícitament, definint la realitat dels interessos i la posició política dels regionalistes catalans: *«La Lliga Regionalista*

no és una agrupació política en el sentit honrat de la paraula, sinó un conglomerat d'homes que «fan política» per tal d'arrencar del Poder determinades concessions a favor de les seves indústries i negocis, sense concedir cap mena d'importància a les idees que defensen... Si pensen que es troben en perill els interessos particulars de la seva classe benestant, enfollits i a corre-cuita fan cap a Madrid, per tal d'oferir els seus serveis a la Monarquia centralista. (...) És per ventura, amb la col·laboració ministerial com es poden afermar les aspiracions de llibertat nacional de Catalunya, sotmesa a una Monarquia centralista i enemiga de l'emancipació dels pobles hispànics?».

A la primavera del 1917, el Govern espanyol, presidit per García Prieto, suspèn les garanties constitucionals i clausura les Corts espanyoles. Cambó i els homes de la Lliga Regionalista aprofiten aquesta situació per fer una crida als parlamentaris per tal de reunir a Barcelona una Asambleta de Parlamentaris, que pressionin el govern i l'obliguin a fer reformes. A aquesta Asambleta Parlamentaria, només hi assisteixen una minoria de parlamentaris i senadors, concretament 69: de la Lliga, socialistes i republicans; seria declarada il·legal i prohibida. El problema s'acaba quan als homes de la Lliga, tal com senyala Seguí, el Govern espanyol els ofereix tres seients ministerials. Cambó, a canvi d'aquesta col·laboració també obté que els successius governs espanyols, incrementin la repressió, ja de per sí molt elevada, sobre el moviment obrer català. A Catalunya, tindria lloc una nova onada de terrorisme estatal i patronal sobre els militants de la CNT.

Aquesta crisi es tanca, encara que en fals, quan el govern espanyol, presidit per García Prieto, dimiteix i n'entra un de nou, presidit per Eduardo Dato i Sánchez Guerra a Governació. Hàbilment, es decideixen per negociar separatament amb cada actor, menys amb els obrers. El primer amb el qual negociaran és el més preocupant pel govern: els militars. El problema el resolen acceptant les seves reivindicacions. Després segueixen amb els polítics regionalistes i els industrials, als que compren amb prebendes, de fet Cambó serà ministre de Foment encara no un any després i posteriorment de Finances. Els diferents partits republicans estan molt dividits, alguns com el Partit Radical dels lerrouxistes són directament col·laboradors. Per la seva banda, els socialistes es mouen entre l'ambigüitat del seu naixement obrerista i la seva afició parlamentària i aspiracions governamentals.

Respecte al conflicte social, els obrers, ignorats per tots, reclamen urgentment millores socials, la fi de la repressió i que es freni el continu augment de la carestia de la vida, i estan disposats a mobilitzar-se i anar a la vaga general per un veritable canvi social. Però comproven com el Govern no els pren en consideració i l'única resposta serà l'augment de la repressió. Els obrers es queden sols mantenint les reivindicacions, els sindicats són els que han de fer que el moviment passi de ser únicament polític a ser revolucionari. Els dubtes de la UGT, totalment lligada als interessos polítics del PSOE, fan perillar la consecució dels veritables objectius d'aquesta vaga.

VAGA GENERAL CONTRA LA REPRESSIÓ I LA CARESTIA DE LA VIDA

Al març del 1917, es reuneixen a Madrid Salvador Seguí, Àngel Pestaña i Àngel Lacort com a representants de la CNT amb Largo Caballero i Julián Besteiro, per la UGT. Acorden fer un acte públic, una manifestació a Madrid i la publicació d'un manifest, en el que es senyala: *«Amb la finalitat d'obligar les classes dominants a fer aquells canvis fonamentals del sistema que garanteixin al poble el mínim de condicions decoroses de vida i de desenvolupament de les seves activitats emancipadores, s'imposa que el proletariat espanyol faci servir la vaga general, sense termini fix d'acabar-la, com a arma més poderosa que posseeix per reivindicar els seus drets»*. Aquesta vaga tindrà unes connotacions molt polítiques, amb reivindicacions indefinides i reformistes que l'Estat es nega a considerar. Al contrari, la resposta del govern és suspendre les garanties constitucionals i empresonar els representants sindicals. Els tres delegats cenetistes: Seguí, Pestaña i Lacort, aconsegueixen fer-se escàpols de la policia madrilenya i agafar un tren, però són detinguts a la seva arribada a Barcelona i retornats a Madrid. Després d'unes setmanes a la presó, tots són posats en llibertat. La manifestació i l'acte públic no se celebren, ja només queda la vaga general.

El juny de 1917, es fa a Vallvidrera (altres diuen a Les Planes), una assemblea clandestina dels representants de la CNT, com a invitat de la UGT assisteix Largo Caballero. Seguí, que aconsegueix escapar-se de la policia quan aquesta assalta el local cenetista del carrer Mercaders, pot assistir a la reunió. La CNT proposa una vaga general, la UGT i els socialistes vacil·len, no estan segurs de si els republicans donaran suport a la vaga o

es faran enrere, com així passarà. Sense cap decisió ferma, Seguí i Pestaña acompanyen a Largo Caballero de nou a Barcelona. Encara Seguí haurà de retornar més endavant a Madrid per decidir el dia de la vaga general i la consigna que ha de publicar 'El Socialista'. Seguí i Pestaña s'entrevisten amb el vell Pablo Iglesias.

La manca de coordinació en l'execució de la vaga és evident. Davant la indecisió dels dirigents de la UGT, els obrers ferroviaris de la mateixa UGT es posen en vaga a València, estenent-se ràpidament fins paraitzar tots els trens de l'estat. També a Biscaia, on la UGT és majoritària, es declara una vaga de miners. Aquests esdeveniments precipiten la vaga general. Des de Madrid, el Comitè de Vaga del PSOE i la UGT resol que la vaga s'iniciï el 13 d'agost de 1917. La vaga, que havia de durar tres dies, tindrà un gran seguiment, sent total a Madrid, Euskadi, Saragossa, València, Catalunya, a les regions mineres d'Astúries, Lleó, Rio Tinto, etc. El Govern declara l'estat d'excepció. El Comitè de Vaga madrileny, tots socialistes com Largo Caballero o Julián Besteiro, és detingut íntegrament.

A Barcelona, el dilluns 13 d'agost comença amb aparent tranquil·litat. Però a les dotze del migdia, tots els treballadors abandonen el seu lloc de treball i la ciutat queda paraitzada; els tramvies, aturats al mig del carrer; els comerços i magatzems tancats; les mercaderies abandonades. Es declara l'estat de guerra a Barcelona i també a altres poblacions com Sabadell. A la nit, ciutats com Barcelona, Sabadell, Terrassa o Manresa queden a les fosques, els enfrontaments amb l'exèrcit, la guàrdia civil i el sometent són molt violents. El Comitè de Vaga de la CNT el componen, Salvador Seguí, Àngel Pestaña, Josep Viadiu i Francisco Miranda. Encara que la vaga a Catalunya és total, ben aviat els treballadors s'adonen que ni l'exèrcit amb les seves Juntas de Defensa; ni els Diputats de l'Assemblea de Parlamentaris faran cap gest favorable a les reivindicacions plantejades. Els partits republicans es mantenen paraitzats en la indecisió; alguns dels seus dirigents, com Marcel·lí Domingo, són detinguts tàcticament per atemorir-los. Posteriorment, Layret es disculparia davant Seguí per aquest comportament.

La repressió governamental és molt dura: entre 75 i 100 morts, més de 200 ferits i més de 2.000 detinguts. Seguí passa a la clandestinitat i publica articles d'orientació sindical entre octubre i desembre a 'Solidaridad Obrera', que arriben datats des de París on teòricament s'ha exiliat. Aquests

articles, publicats en resposta a uns companys que li demanen la seva opinió sobre cap on ha d'anar el moviment obrer, constitueixen un veritable programa de sindicalisme revolucionari, subratllant la necessitat d'organització i capacitació dels obrers per a poder prendre a les seves mans les regnes de l'organització social. Seguí, però, passa la major part del temps de clandestinitat a Barcelona, segons el seu amic Simó Piera a una casa del carrer Perot lo Lladre, preparant el proper Congrés de la CNT catalana. El fracàs d'aquesta vaga, que en cap moment es convertí en revolucionària, i paraules com les que el socialista Indalecio Prieto va dir al Parlament: *«es cierto que dimos armas al pueblo y que podríamos haber ganado la batalla, pero no le dimos munición ¿de qué os quejáis tanto?»*, va enfortir encara més el convenciment de l'anarcosindicalisme sobre el rebuig de la política parlamentària, encaminant el moviment obrer català cap a l'antipoliticisme i l'abstencionisme.

Després d'un any i coincidint amb les eleccions de 1918 al Parlament espanyol, el Govern concedeix una amnistia, perquè alguns parlamentaris socialistes i republicans són a la presó. A Barcelona, resulta elegit Largo Caballero, que proposa a Seguí ser el segon de la seva llista, però aquest es nega en rodó a acceptar-ho. Com explica l'historiador Albert Balcells: *«Es va escampar la falòrnia que, instat pels socialistes de l'ala esquerra i polítics com Layret i Companys, advocats dels sindicats, el Noi del Sucre es presentaria a les eleccions parlamentàries»*. Aquesta mentida interessada acompanyaria Seguí sempre més, malgrat que la seva pràctica ho desmenteix i ho nega reiteradament. Dos anys després, en una entrevista, el periodista Antonio Cases li comença a demanar: *«Quan vostè sigui diputat per Barcelona...?»* Seguí l'interromp de manera contundent: *«Miri, no digui això. Jo no seré mai diputat. Li ben asseguro! Es ofendrem, el parlar d'això»*.

No podem oblidar els importants esdeveniments que estan succeint a una Europa encara en guerra, el principal de tots, per la seva influència i repercussió mundial, és la Revolució Soviètica russa. Josep Viadiu ho apunta amb precisió: *«No podem oblidar que durant aquells dies bategaven en l'ànima de la col·lectivitat els fets revolucionaris internacionals. La revolució russa i la conquesta de les fàbriques i tallers per part dels obrers italians, havien produït una reacció de nerviosisme i d'exaltació*

que contaminava els treballadors i els feia concebre la il·lusió que havia arribat el moment de la conquesta social i del triomf definitiu del sindicalisme...»

En aquest ambient ambivalent, d'il·lusions i de misèria, lluites obreres i repressió governamental i patronal, la CNT catalana prepara l'important Congrés de Sants, que se celebrarà al començament de l'estiu de 1918.

EL CONGRÉS DE SANTS

El mes de gener de 1918, es produeixen a Barcelona un seguit de motins contra la carestia de les subsistències, especialment en protesta per l'encariment del pa i el carbó. Aquests fets són protagonitzats, principalment, per les dones. Manifestacions de dones ocupen dia darrere dia els carrers de Barcelona: al Raval, la Ribera, Sants, Gràcia, el Clot, Sant Andreu, etc. Més de 20.000 dones rodegen i entren al Govern Civil. Una assemblea de més de 5.000 dones es reuneix a la Font del Gat. Paren fàbriques al Poble Nou, la Sagrera, Sant Andreu, però també les sales d'espectacles del Paral·lel. Assalten mercats, comerços, forneries, pastisseries i restaurants de luxe. Segons Cruells, Seguí participa, com tants d'altres cenetistes, en aquesta lluita i des del diari 'Solidaridad Obrera' es fa una informació àmplia i puntual. Ni la repressió, ni la guàrdia civil patrullant la ciutat poden acabar amb la gran protesta. Al finalitzar gener, es declara l'estat de guerra i l'exèrcit ocupa Barcelona. 'Solidaridad Obrera' és prohibida del 26 de gener fins al 13 d'abril, però es continua publicant clandestinament.

Esdeveniments com aquests o la vaga de 1917, havien ajornat la convocatòria d'un Congrés de la CNT a Catalunya. La preparació d'aquest Congrés la farien una nova fornada de militants, que s'han format en l'ideari del sindicalisme revolucionari de Solidaritat Obrera. Amb la CNT, s'han dotat d'una organització anarcosindicalista que els permet un enfrontament integral contra el Capital, no només a l'àmbit laboral sinó a tots els nivells vitals de la societat.

Salvador Seguí és un anarcosindicalista convençut, perquè creu que és el millor ideari per a un sindicalisme revolucionari, radical i llibertari per als treballadors. Seguí pensa que el Sindicat, la CNT, a més de ser l'instrument adequat per lluitar contra el Capital i fer la revolució, també ho és per cons-

truir i fer funcionar el nou món de l'avenir. Són molts els que més enllà de les discussions doctrinàries, veuen en la CNT i en el seu ideal l'eina pràctica per transformar la societat. Per això, pretenen la seva reorganització, per adequar-la a les noves estratègies capitalistes. No entenen l'organització ni el seu ideari com una doctrina fixa i aturada en el temps, sinó que aquesta ha de renovar-se tant a l'àmbit pràctic com al teòric per enfrontar-se amb un sistema, el capitalisme, que es mostra en un constant activisme, amb l'únic objectiu d'augmentar i acumular beneficis.

Amb aquests pensaments, de fer un Congrés que facilités la reorganització de la CNT, des de l'inici de la primavera de 1918, Seguí, que aleshores té 30 anys, junt amb altres militants comencen a treballar per poder-lo celebrar uns mesos després. Al maig, ja entra en funcionament un comitè organitzador del Congrés, format per Salvador Seguí, Enric Rueda, Camil Piñón, Joan Pey i Salvador Quemades, que generalment es reuneix al carrer Mercaders núm. 25. Es promouen campanyes de debat i informatives a 'Solidaridad Obrera' i 'Tierra i Libertad'. Finalment, totes les propostes que suggereixen els militants, s'agrupen en 55 temes per portar al Congrés.

El Congrés es celebra els dies 28, 29, 30 de juny i l'1 de juliol de 1918 a l'Ateneu Racionalista del carrer Vallespir número 12, a Sants. Si bé havia de durar tres dies, la importància dels temes, fa que s'allargui un dia més. Hi participen 164 delegats que representen 73.860 afiliats de 153 seccions obreres, de les quals la més nombrosa és l'Art Fabril La Constància de Barcelona, amb 11.000 afiliats. De fora de Barcelona, els nuclis més importants venen de Mataró, amb 5.100 obrers sindicats; Sabadell, amb 2.795 i Badalona, amb 2.455. Els 55 temes s'han agrupat en 8 ponències, de les quals van interessar sobretot: l'Acció Directa; l'Apoliticisme; el Sindicat d'Indústria i la reorganització de la Confederació; el Sindicat i l'Ensenyament Racionalista; les relacions amb la UGT, i la qüestió dels presos. De fet, el primer acte és fer arribar un comunicat de solidaritat als presos socials tancats a la Model.

La primera ponència tracta sobre l'Acció Directa, s'accepta continuar amb la confrontació directa, sense intermediaris entre Capital i Treball, rebutjant la mediació imposada per la llei de les administracions estatals. És a dir, que la resolució d'un conflicte laboral es faria negociant directament els obrers amb els patrons. També s'acorda reivindicar la jornada laboral de 8

hores; la fi de les hores extres i del treball infantil. Així mateix, es demana l'afiliació de les dones i potenciar la seva presència als òrgans representatius. Entre altres qüestions i per unanimitat, Àngel Pestaña és elegit director de 'Solidaridad Obrera'.

Respecte a l'Apoliticisme, la vaga general de l'any anterior i les seves conseqüències, havien fet augmentar la ja crònica desconfiança cap els polítics i els partits parlamentaris. Per tant, es pren l'acord de refermar l'apoliticisme del sindicalisme revolucionari en el qual s'havia de fonamentar la CNT, «*el polítics professionals no poden representar les organitzacions obreres i aquestes han de procurar no domiciliar-se en cap centre polític*». Respecte les relacions amb la UGT, es decideix reconèixer la importància de la unió obrera, però de moment, reorganitzar i enfortir la CNT.

El tema central, per la seva rellevància organitzativa, que ocupa la tarda del dissabte 29 i el matí del diumenge 30, és la transformació dels Sindicats d'Ofici en Sindicats d'Indústria o de Ram de producció, que es coneixeran com Sindicat Únic. El Sindicat d'Indústria és aquell que agrupa tots els oficis d'un ram de la producció en un sol sindicat. Amb aquesta reorganització, tots els treballadors de cada empresa formen part del mateix sindicat. Hi ha alguna oposició per part dels anomenats «anarquistes purs», com el veterà Josep Prat, pels quals el canvi propiciaria una centralització de la CNT i per això ho consideren autoritari. Però finalment, l'acord és aprovat per una àmplia majoria dels delegats que intueixen que aquesta reorganització farà la CNT més forta i preparada per enfrontar-se a la burgesia.

A Salvador Seguí, ja fa molt temps que aquesta idea de reorganitzar la CNT sobre el Sindicat d'Indústria li ronda pel cap. De fet, quan va ser president del Ram de la Construcció el 1915, es va guanyar la vaga general en cinc dies perquè va ser una vaga de tot el sector productiu demanant conjuntament les seves reivindicacions. La idea havia calat entre la majoria de militants i sindicats, així que finalment s'aprova en aquest Congrés amb el següent text: «*1.- S'organitza la Confederació Regional del Treball en Sindicat de Ram i d'Indústria. 2.- Els sindicats constituïts d'aquesta manera hauran d'estendre aquesta organització a les seccions que encara romanguin aïllades del ram. 3.- Les seccions aïllades o no fusionades amb el sindicat constituït del seu ram o indústria, cal que facin aquesta fusió si no volen restar isolades dels treballadors organitzats*».

Malgrat les veus contràries, la reestructuració de les seccions en un Sindicat de Ram o d'Indústria no ha de significar una unificació centralista, sinó flexible i dinàmica, perquè permet a les seccions presentar per sí mateixes reclamacions als patrons quan els convingués. De fet, ja es té un bon exemple en el sindicat americà, Industrial Workers of the World (IWW o Wobblies), que organitzant-se en el Sindicat d'Indústria, practica des de la seva fundació al 1905, un sindicalisme descentralitzat i revolucionari. D'aquesta manera, els sindicats de cada Ram, que compten amb seccions d'ofici s'agrupen al seu torn en Federacions Locals i Comarcals, autònomes i federades, configurant la Confederació Regional. Per tal de comunicar la nova forma de funcionament, s'aprova que «*el Comitè de la Confederació Regional quedava autoritzat per fer o organitzar els viatges necessaris de propaganda i organització sindical per les localitats comarcals de Catalunya*». Es posa en marxa una campanya informativa que fa augmentar les afiliacions per totes les comarques catalanes i que després s'estén per tot l'Estat espanyol. Així Seguí, després de visitar la majoria de pobles catalans, fa una llarga gira pel País Valencià i Andalusia.

En el Congrés, te lloc una anècdota que afecta Federico Urales el qual, exercint de periodista, cobreix la informació pel diari 'El Liberal'. Urales, fundador de la 'Revista Blanca' i pare de la futura ministra «anarquista» Frederica Montseny, sempre va tenir una dèria contra el Noi del Sucre, acusant Seguí de «*no ser anarquista*» i de ser un polític i amic de polítics. Una majoria de delegats pensa que els articles d'Urales donen una informació tendenciosa i falsa del que succeeix al Congrés i el volen expulsar de males maneres, però Seguí i Simó Piera ho impedeixen.

Respecte al tema de l'ensenyament i el Sindicat, es pren el compromís de potenciar les Escoles Racionalistes i estendre-les pels districtes, pobles i viles. Cada Sindicat, ha d'establir els seus centres de formació i es «*tindrien de crear els nostres Ateneus i Universitats*». També acorden reforçar la solidaritat amb els presos.

En conclusió, es reafirma la necessitat que els treballadors prenguin consciència de la seva explotació i tinguin la capacitat i l'organització forta i adequada per fer front a l'opressió. El Sindicat revolucionari d'Indústria havia de ser no només l'eina de lluita en el present, sinó també l'organització que permetés construir un nou món després de la revolució, basat en la

col·lectivització dels mitjans de producció. Finalment, l'organització Confederal sempre seria contrària a l'Estat i a les guerres que el Capital provoca i aniria a favor de l'antiautoritarisme i l'igualitarisme.

El míting de clausura del Congrés es fa al capvespre del dilluns 1 de juliol, al local del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria (CADCI), ubicat a la Rambla de santa Mònica (actualment seu de la UGT). Un gran contingent de la guàrdia civil flanqueja l'entrada i registra alguns treballadors, però els obrers, que omplen la sala, no es deixen provocar. En aquest acte, parlen Ulled, Mestres, Rueda, Peiró, Fornells, Pallejà, Pestaña i l'últim Salvador Seguí com a nou secretari del Comitè Regional de la CNT, elegit per aclamació. També s'elegeix un nou Comitè Nacional, d'una tendència més anarquista, amb Manuel Buenacasa com a secretari general i un secretariat amb Evelí Boal, Josep Ripoll, Vicente Gil i Andrés Miguel, que consolida la línia anarcosindicalista.

AUGMENTEN ELS CONFLICTES SOCIALS

Després del Congrés de Sants, s'obre a Catalunya una etapa de gran conflictivitat social, al mateix temps que de nou revifa la qüestió nacional catalana. La Lliga Regionalista ha endegat una campanya, impulsada des del Consell de la Mancomunitat, per un Estatut d'Autonomia per Catalunya, que compta amb la participació del Partit Republicà Català de Layret, Companys, Alovera o Brossa, els quals eren advocats o simpatitzaven amb la CNT i amics de Seguí. Macià i la Federació Democràtica Nacionalista, precedent d'Estat Català, adopten una actitud ambigua, entre la independència i l'autonomia. La CNT no recolza aquest moviment i ho argumenta amb un manifest, publicat el 15 de desembre: «*parlen en nom de Catalunya els qui a Catalunya són execrats i parlen en nom de la llibertat d'un poble els qui mantenen una hegemonia recolzada amb les baionetes del poder central*». Això ho diuen per la Lliga Regionalista i Cambó, que fa de ministre cada cop que el crida el Govern central.

També Seguí escriu un article a 'El Diluvio' (13-I-1919): «*Nosaltres volem que Catalunya no sigui una colònia com aquestes que tenen els senyors fabricants de Barcelona, en les quals estan esclavitzats els obrers. Nosaltres som més catalans que ells, que tant presumeixen de catalanisme. Tampoc volem fer el joc al poder central...*». I el mateix

any deia en la famosa conferència a l'Ateneu de Madrid: *«Que es doni a Catalunya l'autonomia, si es vol, la independència; però, ¿sabeu quins seran els primers a no acceptar-la? Nosaltres, no; de cap manera... , nosaltres, els treballadors, com sigui que amb una Catalunya independent no hi perdríem res, ans al contrari, hi guanyaríem molt, la independència de la nostra terra no ens fa por. Estigueu segurs, amics madrilenys que m'escolteu, que si un dia es parlés seriosament d'independitzar Catalunya de l'Estat espanyol, els primers, i potser els únics, que s'oposarien a la llibertat nacional de Catalunya, foren els capitalistes de la Lliga Regionalista i del Fomento del Trabajo Nacional. Per tant, és falsa la catalanitat dels qui dirigeixen la Lliga Regionalista. I és que aquesta gent avantposa els seus interessos de classe, és a dir, els interessos del capitalisme, a tot altre interès o ideologia. Tanmateix hi ha moltes proves que confirmen el meu raonament. Tant se val que proclamïn el seu catalanisme en discursos i articles periodístics... quan són a Barcelona».*

Des de les pàgines de 'La Veu de Catalunya', diari de la Lliga, s'ataca la CNT per no donar suport a la seva campanya i la culpa de la no mobilització del poble. Però el que els homes de la Lliga volen ignorar és que pretenen mobilitzar el poble català, que és qui pateix, per les seves accions, una veritable discriminació i una autèntica opressió socioeconòmica.

Els conflictes obrers augmenten l'últim terç de 1918. A finals d'agost, es fa la vaga de l'empresa química Cros, que suporta una forta repressió amb quatre obrers morts, i una vaga general de quatre dies a Badalona; aquesta lluita no es guanya i son acomiadats molts obrers. El sindicat del Ram de l'Aigua de Sabadell i Terrassa té un conflicte entre novembre i desembre que acaba amb èxit pels obrers. També el desembre a Barcelona es declara la vaga dels impressors i tipògrafs, en la que uns pistolers maten a trets el cenetista Julià Sallan.

Des de finals d'octubre fins desembre, la CNT catalana organitza grups de militants que recorren totes les comarques catalanes en una campanya informativa i organitzativa. El creixement de la CNT catalana és espectacular, passa dels aproximadament 75.000 afiliats que tenia al juliol, fins als 375.000 de finals de desembre. També es desplacen a l'Estat espanyol, per explicar el que significa el Sindicat d'Indústria. Seguí va primer a València,

on aconseguix que la Federació d'Agricultors s'adhereixi a la CNT, després marxa a Andalusia i parla a Sevilla.

Com a conseqüència d'aquests viatges organitzatius, al novembre, Simó Piera, del Sindicat de la Construcció, va a Camarasa on l'empresa Riegos y Fuerzas del Ebro, filial de la Barcelona Traction Light and Power, La Canadencia, està construint un pantà sobre el riu Noguera Pallaresa. Els treballadors formen el Sindicat local d'Obres Públiques i esclata el conflicte en les obres de Camarasa. El 2 de desembre, 'Solidaridad Obrera' informa del primer enfrontament contra l'empresa, que se salda positivament pels obrers. Les reivindicacions obreres, però, continuen i la guàrdia civil fa acte de presència a l'entrada de l'obra, escorcollant els obrers. Els obrers no es deixen intimidar i plantegen a l'empresa un seguit de reivindicacions: pujada de sous, millora de les condicions laborals i de seguretat, rebaixa de la jornada laboral –que era de 10 a 12 hores diàries–, millores de les condicions d'habitabilitat –barracons i pallers on dormen i dels que paguen un lloguer–, rebaixa dels preus abusius dels aliments –que compren a l'economat o determinades botigues, on només poden pagar amb tiquets de l'empresa, i que obligatòriament han de comprar-los a ella mateixa... El dia 5 de desembre es declara la vaga i dels 2.000 obrers, 1.500 deixen de treballar. El dia 14 de desembre la vaga continua i 'Solidaridad Obrera' fa una crida de solidaritat amb els vaguistes. El 15 de desembre es declara la vaga general a tot Lleida i el 31 de desembre el Comitè Regional de la CNT declara un boicot a la companyia La Canadencia.

El 16 de gener de 1919, el Govern espanyol, presidit per Romanones, posa en marxa una gran operació repressiva, suspent les garanties constitucionals a la província de Barcelona i posteriorment a la de Lleida. Els redactors i treballadors de 'Solidaridad Obrera' són detinguts i el diari clausurat; Pestaña, el director, pot fugir. El Comitè Regional de la CNT és detingut i també part del Nacional, així com molts militants. Els locals i centres sindicals són clausurats. Una part dels presos van a la Model, altres als vaixells 'Giralda' i 'Pelayo', al Port de Barcelona i no seran alliberats fins el 19 de març de 1919. L'organització torna a la clandestinitat. Però la repressió no aconseguix aturar el moviment sindicalista i malgrat la clausura dels sindicats i que el seus secretaris, tant del Nacional, Manuel Buenacasa, com del Regional, Salvador Seguí, estan presos a les bodegues del vaixell de

guerra 'Pelayo', l'activitat i la lluita dels treballadors no s'atura. El 20 de febrer de 1919, la CNT declara la vaga de La Canadencia.

LA VAGA DE LA CANADENCIA

Quan al febrer de 1919, esclata el conflicte a La Canadencia, Salvador Seguí, que aleshores té 31 anys, està empresonat al cuirassat 'Pelayo' al Port de Barcelona. A finals de gener, la Barcelona Traction Light and Power, coneguda com La Canadencia, amb l'excusa de fer fixes uns oficinistes eventuals, els rebaixa el salari mensual de 150 a 125 pessetes. Els representants dels treballadors traslladen les seves protestes i reivindicacions a l'empresa, la qual respon amb 8 treballadors acomiadats dels que 5 pertanyen a la secció de facturació. El dia 5 de febrer, al migdia, els 117 treballadors de facturació, llançant a terra els tinters, plomes i papers, es neguen a treballar. La resposta de l'empresa: crida la policia, que desallotja els vaguistes i acomiada 120 oficinistes. A continuació, els treballadors de producció i distribució d'electricitat es posen en vaga.

Els treballadors, la majoria afiliats a la CNT, presenten les seves reivindicacions: readmissió dels acomiadats, augment de salari, jornada de vuit hores, i cap represàlia per part de l'empresa. Resposta de l'empresa: denúncia d'interessos polítics i revolucionaris per part de la CNT i oferta d'un augment de sou als treballadors que trenquin la vaga, a la vegada que publica anuncis en demanda de treballadors.

El 17 de febrer més de 20.000 treballadors tèxtils van a la vaga en solidaritat, també reivindiquen la jornada de vuit hores, no al treball a preu fet, augment de sous, i sou íntegre en cas d'accident. Per coordinar les lluites, la CNT constitueix una Comissió de Vaga formada per Simó Piera, Camil Piñón, Saturni Meca, Francesc Botella, Josep Duch i Salazar i Peña, de La Canadencia. El dia 20 de febrer, la vaga és total a La Canadencia i el 21 el Sindicat d'Aigua, Gas i Electricitat crida a la vaga totes les empreses participades per aquesta: Catalana de Gas, Ferrocarrils de Sarrià i Societat General d'Aigües. Barcelona queda a les fosques; els tramvies estan paralyzats, com també ho estan les fàbriques de Barcelona i rodalies (La Canadencia donava més del 60% de la llum a Barcelona, Sabadell, Terrassa i tot Lleida). Després aniran a la vaga la resta d'empreses elèctriques. El Govern envia els militars del cos d'enginyers per fer funcionar les empreses

d'electricitat, aigua i tramvies, però no se'n surten, Barcelona i els voltants industrials estan aturats. El Capità General Milans del Bosch militaritza les empreses i deté els obrers que es neguen a treballar; llargues cues de presos encadenats travessen Barcelona cap a Montjuïc. El Sindicat d'Arts Gràfiques declara la «Censura Roja»: no es publicarà cap notícia ni decret emès pel Govern, els militars o els empresaris; el seu poder és tal, que quan Milans del Bosch decreta l'estat de guerra, el decret no es pot ni imprimir.

A mitjans de març, el Govern espanyol de Romanones té por de la deriva revolucionària d'aquesta lluita i mou fitxa, nomena un nou governador civil, l'enginyer Carlos Montañés; un nou cap de policia, l'advocat Gerardo Doval i envia el subsecretari de presidència, José Morete, per a que resolgui la situació. Anteriorment, els presos que estaven als vaixells de guerra, com Seguí, havien estat traslladats a la presó Model.

Morete, en la seva funció de mediador, inicia una ràpida ronda de negociacions amb l'empresa i també va un parell de vegades a la Model per parlar amb els presos. En la primera reunió, Seguí és amb la delegació dels presos. Els dies 15, 16 i 17 de març es reuneixen els membres de la Comissió de Vaga i els empresaris de La Canadenca. Finalment, s'arriba a un acord, l'empresa accepta totes les demandes dels treballadors: la readmissió sense represàlies de tots els vaguistes, l'augment general i proporcional dels sous, el pagament dels dies de vaga, i l'acceptació de la jornada de 8 hores. El dia 20 de març, els obrers retornen al treball. Després de 44 dies de vaga i com, per altra banda, ja s'ha pactat la llibertat dels presos, la victòria ha estat total per als treballadors i per a la CNT. Només quedava que els obrers ratifiquessin la fi o no de la vaga en una gran assemblea a la plaça de Les Arenes, el dimecres 19 de març.

Una immensa multitud envolta Les Arenes. Entre 20.000 i 30.000 treballadors omplen la plaça. La major part dels presos –encara que no tots– han sortit de la presó i Salvador Seguí ho fa la mateixa tarda del dimecres: de la Model, directament a Les Arenes. L'opinió entre els treballadors reunits està dividida, s'adonen que la seva victòria ha estat total i no volen un engany d'última hora en una qüestió tan important com els presos: els volen tots al carrer. El Govern, els militars de Milans del Bosch i la burgesia catalana se saben derrotats i volen venjança immediata i per això han retingut uns quants presos governativament per fer-los servir d'ostatges contra els

obrers. L'ambient entre els obrers assistents és ambivalent i crispat, criden: *primer la llibertat dels Presos!* Comencen els oradors a exposar els resultats de la vaga, el primer que ho fa és Simó Piera, com a president de la Comissió de Vaga; a continuació Trias, de la Federació Local, i el segueix Gironès, dels tramviàries; els crits i el soroll son tan grans que gairebé no s'escolten les seves paraules. Després parla Fernando Miranda, un històric militant, que acaba de ser alliberat, a la plaça *«el brogit és tan intens que no permet sentir el què deia»*. El Noi del Sucre, també com pres alliberat, tanca el torn dels oradors. No podem oblidar que encara és Secretari de la Confederació catalana; parla en català i fa un discurs breu. Comença pausat i es comença a fer el silenci: *«Voleu els presos? els voleu? aleshores anem a buscar-los a Montjuïc, jo aniré el primer amb vosaltres... Les organitzacions obreres, posant la realitat per damunt de sentimentalismes generosos, no neguen llur confiança al Comitè i el Comitè continua treballant per l'alliberament total (...)*» El silenci a la plaça és total, Seguí continua parlant: *«(...) Si no s'obté, si dilluns no hi ha els presos en llibertat, tornarem a la lluita i el moviment s'estendrà a tot Catalunya... Us proposo, després de la vostra resistència, que sense rendir-nos, després del que s'ha aconseguit, donem al govern setanta-dues hores per posar en llibertat els nostres presos. Setanta-dues hores! Si no, es trobaran amb nosaltres! Anirem a la vaga general! S'acorda la tornada al treball?»*. El silenci és trencat per un Sí! eixordador.

Aquesta vaga és un èxit sense precedents pel moviment obrer. La capacitat d'organització del moviment obrer de Barcelona quedava més que demostrada: la seva resistència i la seva saviesa. Els obrers que havien organitzat la CNT havien sabut dotar-se d'una organització anarcosindicalista, forta i capaç d'aguantar tots els atacs i repressions. En els següents anys de terrorisme estatal i patronal, de prohibicions i clandestinitats, ho demostrarien. El govern de Romanones havia signat el decret de la jornada de 8 hores a partir del 3 d'abril; precisament aquesta seria una de les causes perquè presentés la seva dimissió com a President del Govern i que fos acceptada. Espanya fou el primer estat en aprovar la jornada laboral de 8 hores.

També s'evidencien les dues tendències majoritàries dins la CNT, per una banda els sindicalistes revolucionaris de caràcter anarcosindicalista, però sense la primacia de la ideologia, els quals confiaven en la força organitzada

dels obrers dins del sindicat; per una altra, una tendència que vol un sindicat amb una clara i hegemònica ideologia anarquista i són partidaris dels grups avantguardistes, capaços de preparar accions determinants, individuals o col·lectives. L'enfrontament arribaria fins a les expulsions i el trencament de la CNT (trentistes). Tot això, Seguí no ho podrà veure. Els més anarquistes el van acusar sempre de possibilista i polític, fins i tot quan ja l'havien assassinat, potser perquè en vida no s'atrevien. Però el que sí veurà, és com la CNT arriba el 1920 al mig milió d'afiliats a Catalunya i 700.000 a Espanya i això malgrat la repressió constant i l'empresonament dels seus militants, del terrorisme patronal i de la «lleï de fugues» com una forma de terrorisme d'Estat i malgrat les prohibicions, que aboquen a la difícil situació de fer sindicalisme des de la clandestinitat.

ELS PRESOS NO SURTEN: CAP A LA VAGA GENERAL

La burgesia catalana, Milans del Bosch i l'exèrcit han estat derrotats per aquells a qui més menyspreen: els obrers i, com ja hem senyalat, volen una venjança immediata. Van pressionar i no els va costar gaire convèncer el govern, l'altre derrotat, per no alliberar els presos que queden. Passen setanta-dues hores i els presos continuen tancats a Montjuïc en espera d'un judici militar. La CNT convoca la vaga general a Catalunya.

El dilluns 24 de març a les dotze del migdia es declara la vaga general i els obrers abandonen els seus llocs de treball. Aquesta vaga general dura quinze dies i ens és explicada pel metge socialista Ramon Pla i Armengol en el llibre *Impresiones de la huelga general de Barcelona, del 24 de marzo al 7 de abril*. El mateix dia 24 el Govern decreta l'estat de guerra i l'exèrcit ocupa Barcelona. L'endemà es suspenen les garanties constitucionals a tot l'Estat.

El dia 26, la burgesia catalana ressuscita el sometent, uns 8.000 sicaris armats, identificats amb un «brazal azul», formen davant Cambó i el «comte» Godó (el propietari de 'La Vanguardia'), que els passen revista amb el fusell a l'esquena. L'actitud provocativa del sometent contra els obrers, patrullant al costat de l'exèrcit, dona visibilitat a l'actitud rabiüdament venjativa d'aquesta burgesia catalana tan classista a la que li és difícil suportar l'haver estat derrotada per la classe obrera organitzada, aquí s'accentua, encara més, l'odi que sempre li han tingut a la CNT i a l'anarquisme.

El 28 de març la vaga s'ha estès a Badalona, Mataró, Sabadell i Terrassa, els propers dies arribaria a Lleida i Girona. Les detencions d'obres també s'estenen per tota Catalunya. A Barcelona, l'exèrcit i el sometent obliguen a obrir els comerços, que tornen a tancar un cop han passat; detenen, escorcollen, provoquen a tot aquell que els hi sembla un obrer. *«Es deté per no res, perquè sí, perquè els dona la gana, per produir terror».* *«Al carrer hi ha molts fusells, canons i metralladores, hi ha la força pública com sempre, però també hi ha la burgesia armada. L'actitud de la burgesia és provocativa...».* Però al davant es troben amb que *«L'organització i disciplina del proletariat són perfectes...(…) Ens han enganyat i es complauen en desafiar-nos, els burgesos, diuen que volen donar-nos la batalla; hauran de disparar contra els ocells de les Rambles, nosaltres no ens posarem a tret».* El dilluns 7 d'abril, només els metal·lúrgics i el sector de la construcció continuen en vaga. La vaga general ha durat quinze dies.

Els historiadors han parlat molt sobre si els obrers van ser finalment derrotats i per tant si aquesta segona vaga havia estat un fracàs, són discussions banals. Mantenir una vaga general quinze dies; no caure en provocacions; aguantar la repressió; la detenció de militants per centenars i tot això en clandestinitat, és ja un èxit organitzatiu. La burgesia catalana, que té el malson dels soviets a *«la seva Catalunya»*, sí que ho entén així, sent la por i el terror que sempre li ha provocat la classe obrera organitzada. La burgesia decreta el *lock-out* a moltes fàbriques i a tot el sector de la construcció, que durarà setmanes.

El dia 9 d'abril, la burgesia crea la seva organització de xoc: La Federación Patronal Española, que posteriorment organitzarà i pagarà als grups de sicaris i als del Sindicato Libre. Salvador Seguí, el Noi del Sucre, serà un més dels centenars de militants cenetistes assenyalats per ser assassinats. Es produeix una aliança entre els militars, representats per Milans del Bosch, i la burgesia catalana, representada per la Federación Patronal i els homes de la Lliga Regionalista. Les dues forces, militars i burgesia, pressionen els diferents governs i aniran aconseguint els seus objectius repressius, de terrorisme estatal i patronal, contra els obrers i contra la CNT. Del 20 al 26 d'octubre, es celebra a Barcelona el segon Congreso de la Confederación Patronal Española.

Els obrers s'hauran de defensar amb els grups d'acció anarcosindicalistes que posteriorment es coordinaran amb un Comitè de Defensa Confederal. Durant els propers anys, la violència armada es convertirà a Catalunya en protagonista de la lluita social.

El 2 de novembre, «*prèvia acceptació de totes les representacions orgàniques de la CNT*», Salvador Seguí, com a secretari de la Federació Regional, i Josep Molins, com a secretari de la Federació local de Barcelona, accepten, en nom de la Confederació Catalana, la creació d'una Comissió Mixta i arbitral dels problemes laborals, constituïda per representants de la patronal i dels obrers, impulsada des del govern. De fet, la primera reunió, a la que assisteix Seguí, es celebra a la seu del Govern civil si bé els representants de la patronal la abandonen sobtadament. Aquesta mena d'organisme arbitral, en el qual Seguí ha posat esperances, en realitat no és una bona idea i ja ha nascut morta al l'allunyar-se dels principis del sindicalisme revolucionari que són la no mediació a l'hora de resoldre els conflictes que s'han de solucionar directament entre els obrers i els patrons implicats en el conflicte. Tampoc a la patronal, capficada en l'única idea de destruir la CNT, li interessa el funcionament d'un organisme arbitral.

El 25 de novembre de 1919, la Federació Patronal de Catalunya declara el *lock-out* a les seves empreses, que afecta a més de 200.000 treballadors i durarà més de deu setmanes, fins al 20 de gener de 1920. A aquest tancament patronal, que deixarà a milers de treballadors a la penúria, cal sumar-li l'actuació repressiva del Governador Mestre Laborde, comte de Salvatierra. Al desembre de 1919, es crea a l'Ateneu Legitimista, l'anomenat Sindicato Libre, finançat per la patronal catalana.

La repressió fa la situació molt difícil, el mateix Seguí, així com molts altres militants, viuen la meitat del temps amagats a Barcelona. Degut al tancament patronal, un gran nombre de treballadors no pot entrar a les empreses ni cobrar el sou setmanal. Malgrat tot, la CNT encara se sent prou forta com per preparar el seu Congrés Nacional, que tindrà lloc del 10 al 18 de desembre de 1919 a Madrid.

EL CONGRÉS DE MADRID DE DESEMBRE DEL 1919

El Congrés extraordinari de la CNT, que se celebra al Teatro Comedia, al carrer del Príncep, número 14, de Madrid, reuneix durant vuit dies, entre el

dimecres 10 i el dijous 18 de desembre, 450 delegats que representen 790.948 afiliats. La delegació catalana és la més nombrosa, representa 427.000 afiliats; a continuació la de Llevant, amb 132.000 i Andalusia amb uns 100.000 afiliats. La CNT, és de lluny el sindicat més important de l'estat espanyol; segons Ángeles Barrio, la UGT al maig de 1920 declara tenir 211.342 afiliats.

El Comitè Nacional, que ha preparat aquest Congrés, té Eveli Boal com a Secretari Nacional, el qual està acompanyat per Manuel Buenacasa, Josep Casas, Domènec Martínez, Joan Puig, Francesc Botella, Josep Vernet i Vicenç Gil. Salvador Seguí té un gran protagonisme i presideix la penúltima sessió. Els temes més importants tractats són: l'orientació ideològica, la unitat obrera, la qüestió de les federacions nacionals d'indústria, les relacions amb la revolució soviètica, i la reafirmació de l'acció directa de l'anarcosindicalisme.

En aquest Congrés es remarquen, més que en cap altre fins aleshores, els principis ideològics anarquistes: *«l'alliberació de la humanitat de l'ordre moral, econòmic i polític només podia arribar amb la socialització de la terra i els instruments de producció i de canvi. Amb la desaparició de l'Estat es proposa que, d'acord amb l'essència dels postulats de la Internacional dels Treballadors, es declari que la finalitat que persegueix la Confederació Nacional del Treball a Espanya és el Comunisme Lliibertari»*.

Seguint la línia marcada al Congrés de Sants, s'aprova que la CNT s'organitzi a tot l'Estat d'acord amb el Sindicat d'Indústria o Sindicat Únic del Ram de producció. En aquest punt, la participació de Salvador Seguí és molt important. Per altra banda, es rebutja, per centralista, la proposició d'Eleuterio Quintanilla, de la Federació Asturiana, qui demana la constitució de la Federació Nacional d'Indústria.

Respecte al tema de la unió obrera, hi ha dues postures enfrontades. Mentre les federacions asturiana i madrilenya proposen una fusió amb la UGT, Pestaña dóna veu a la posició majoritària que proposa crear un organisme unitari que inclogués la UGT dins les tàctiques de la CNT. Seguí intenta situar-se en un terme mig entre les dues posicions; ell, que sempre ha estat partidari de l'acció conjunta de les dues sindicals, entén que la UGT no acceptarà mai una absorció; finalment s'adhereix a la unió entre iguals de

les dues centrals, posició que sortirà derrotada. En això, el Noi del Sucre també es mostra una mica ingenu, perquè no només es tracta de la diferència del número d'afiliats, la CNT triplica la UGT; sinó que la UGT acaba de fer públic que el millor que li podia passar al sindicalisme espanyol és que la UGT absorbís la CNT. Finalment, com no pot ser d'altra manera, s'aprova que si es planteja la unió obrera, aquesta s'havia de fer amb l'absorció dels membres de la UGT per part de la CNT.

Respecte al tema de la revolució soviètica i l'adhesió a la III Internacional, Seguí deixa clar que *«No és l'estat, no són els partits polítics socialistes els que han de disposar o determinar el funcionament econòmic del nou estat de coses, sinó les organitzacions sindicals»*. També creu que *«circumstancialment, mentre no es tinguéssin una informació fiable, ens podríem incorporar a la Tercera Internacional en espera que la Confederació Espanyola convoqui totes les organitzacions sindicals del món per organitzar definitivament la verdadera Internacional dels Treballadors»*.

Finalment, s'acorda declarar a la CNT defensora dels principis de la I Internacional, defensats per Bakunin, i que provisionalment s'adherixen a la III Internacional, en espera d'una informació directa de la situació a la Rússia soviètica. S'intentaria, però, organitzar un Congrés que establiria les bases de la nova Internacional. Es va nomenar una delegació per anar a Rússia composta per Eusebi Carbó, Salvador Quemades i Àngel Pestaña; dels tres, només Pestaña arribaria a Rússia, i el seu informe, per una sèrie de dificultats, trigaria gairebé dos anys a ser conegut.

També per Seguí té una incidència molt directa el tema de *«la reafirmació de les tàctiques de l'acció directa de l'anarcosindicalisme»*. Es critica la creació i actuació de la Comissió Mixta. L'acord aprovat manifesta: *«La unió del proletariat s'ha de fer a base de l'acció directa, rebutjant els sistemes arcaics usats anteriorment. Es condemna la formació de la Comissió Mixta de Barcelona, però es recomana a tots que es donin per satisfets amb la declaració feta pel Comitè Regional de Catalunya, que confessa l'error que s'ha comés i es compromet a lluitar sempre segons els sistemes i els procediments d'acció preconitzats per la Confederació»*. És evident que més que una crítica, hi ha un retret a l'actuació de Seguí a la Comissió Mixta; també es dedueix clarament, que ell va haver

d'admetre públicament els seus errors, però segons García Oliver, a l'*Eco de los pasos*: «*Seguí tuvo una campaña de insidias, al serle achacadas acciones que no habían partido de él, sino de otros compañeros prestigiosos en aquel entonces, como Pestaña, Buenacasa, entre otros*». En acabar el Congrés, Seguí abandona la secretaria de la Confederació catalana i es retira una temporada amb la idea de viure i treballar a Tarragona, segurament per reflexionar. Però no triga gaire a tornar a Barcelona, que és la seva ciutat, i a la militància compromesa a la CNT.

En aquest Congrés, s'aprova que el Sindicat d'Arts Gràfiques apliqués la «*censura roja sobre les publicacions tendencioses*». També s'aprova una ponència presentada per Joan Peiró, Andreu Nin, Mariano Castellote i Salvador Cordón, que per la seva actualitat cal recordar: proposa la vaga de llogaters contra els lloguers especuladors i abusius, l'expropiació dels solars sense edificar i la construcció d'immobles per part dels sindicats. Finalment, s'acorda que el nou Comitè Nacional de la CNT tingui la seu a Barcelona.

L'any següent al Congrés, durant el 1920, la CNT creix i s'expandeix de manera molt important a tot l'Estat espanyol. A Catalunya, l'expansió ja l'havia fet després del Congrés de Sants i a partir del 1919 es viu un clima de violència patronal i estatal, encara molt més fort que abans. La CNT catalana resisteix enfront el *lock-out*, les prohibicions i els assassinats, la llei de fugues, els empresonaments, les tortures i la repressió generalitzada. Així mateix, les organitzacions obreres i camperoles, particularment a Catalunya encara que també a Andalusia, València, Aragó o Extremadura, han d'afrontar la conxorxa conspirativa, una comunitat d'interessos de les oligarquies, de l'església, dels militars, dels aparells de l'Estat, del Fomento Nacional del Trabajo, de la Federació Patronal catalana i dels homes de la Lliga Regionalista, amb l'objectiu d'acabar violentament amb el moviment obrer.

EL TERRORISME ESTATAL I PATRONAL

El novembre de 1919, Seguí pateix un primer atemptat prop del Cafè Tostadero. Dos mesos després, la tarda del 4 de gener de 1920, s'adreça al carrer Sant Pau per anar al Cafè Espanyol. Des de la cantonada del carrer Mendizábal, dos sicaris del Sindicato Libre li disparen. Seguí, àgilment es llença a terra al mateix temps que treu la pistola i dispara contra els seus

agressors. Els assassins fugen i es perden pels carrers del Raval. La brama que l'han mort arriba al Cafè Espanyol abans que el Noi del Sucre entri somrient, amb els pantalons i l'americana bruts i un petit tall a l'orella, tot dient: «*Ja ho veieu. Encara no! Encara no!*». Al dia següent, el 5 de gener, Fèlix Graupera i Modest Batlle, dirigents de la Federació Patronal pateixen un atemptat i queden ferits. El general Milans del Bosch declara l'estat de guerra i treu els soldats al carrer. El governador Maestre Laborde prohibeix la CNT catalana; tanca i escorcolla els seus locals i deté més de 100 militants, entre ells Salvador Seguí, que estarà cinc mesos a la presó, fins al juny.

Després de la vaga de La Canadenca i la vaga general, amb el ressò de la Revolució Soviètica, el capità general Milans del Bosch coordina els temors burgesos i governamentals per crear un estat d'excepció permanent a Catalunya. Treu i posa governadors militars i civils i caps de la policia a la seva conveniència. Respecte a la repressió del moviment obrer, tot es faria sempre amb la connivència de la Federació Patronal i de la Lliga Regionalista. Protector de Bravo Portillo, Milans del Bosch el fa primer «jefe» de la policia i després «jefe» de la banda de sicaris de la patronal. També anomena al general Martínez Anido com a Governador militar i després civil, situant el general Arlegui al capdavant de la policia.

La crisi de l'Estat espanyol la fa evident els tres governs diferents que es succeeixen des de l'estiu de 1919 fins el començament del 1920. A l'Estat espanyol la repressió sempre ha estat una constant contra el moviment obrer des dels seus inicis al segle XIX. La suspensió de les garanties constitucionals, l'estat de guerra, l'actuació continuada de l'exèrcit contra els treballadors, així com la constant prohibició de les organitzacions obreres, la major part de les vegades obligaran a practicar el sindicalisme i l'acció política des de la clandestinitat. Des del 1917, la guerra bruta fustiga la CNT i entre el 1919 i 1923 encara arribarà a cotes molt més altes. En aquets moments, Salvador Seguí i altres membres de la CNT s'emboquen ingènuaament en la Comissió Mixta, quan ni a la patronal ni als poders fàctics de l'Estat els interessa que funcioni i ho boicotejaran d'entrada.

«El primer patró que va ser assassinat a Barcelona, a conseqüència d'un atemptat, fou degut a la mà de Bravo Portillo que el va idear i planejar i cobrar les mils de pessetes», ens informa Pere Foix en el seu

important llibre: *Los archivos del terrorismo blanco*. Precisament, Àngel Pestaña havia denunciat, des de 'Solidaridad Obrera', la implicació d'aquest cap de la policia en l'atemptat que li havia costat la vida a l'industrial Barret el 1918. Finalment, els articles de Pestaña fan dimitir el policia Bravo Portillo, que entra a treballar directament per la Federació Patronal i ràpidament comença a atemptar contra obrers cenetistes com Massoni, Pau Sabater «Tero» o Castillo. Bravo Portillo no és el primer policia en crear la seva banda de sicaris, també ho fa el comissari Francisco Martorell. Al sinistre Bravo Portillo, l'atrapa i el mata un grup d'afinitat de la CNT al carrer Santa Tecla, el 5 de setembre del 1919. Segons Pío Baroja a *El Cabo de las Tormentas*: «A la muerte de Bravo Portillo un periódico publicó una caricatura en donde varios obreros catalanes reunidos decían con satisfacción: *Hem mort el porc*». Altres bandes de pistolers, a sou dels patrons, actuen i maten a Barcelona, la més coneguda és la del Baró Koenig, així com també la de l'advocat Homs, o la de l'Inocencio Fecet, etc.

La Patronal, els homes de la Lliga i l'Església creen i financen el Sindicato Libre, comanat pel carlí Ramon Sales que els serviria per justificar políticament la seva violència així com per coordinar i unificar les diferents bandes de sicaris. Amb aquest sindicat groc es vol contrarestar la força sindical de la CNT. Martínez Anido, al ser nomenat Governador civil, 'institucionalitza' la «ley de fugas» com una manera d'assassinar els militants cenetistes. No sabem el nombre de morts ocorregudes violentament en aquells anys, les xifres varien segons qui les dóna: per a uns són dos centenars, per a d'altres poden arribar a mil. Presó o mort sembla ser l'alternativa per als obrers sindicalistes revolucionaris. Se succeeixen actes d'una brutalitat terrible, com la bomba a la sala de festes *Pompeia*, el setembre de 1920, molt freqüentada pels treballadors, realitzat per Inocencio Fecet, confident policial i sicari, sinistre personatge també implicat a l'auto-atemptat de Martínez Anido. La «ley de fugas» és aplicada habitualment: es treu el pres durant la nit al carrer, i amb el pretext d'intent de fuga se l'assassina (A Eveli Boal i Antoni Feliu, se'ls hi aplicarà el juny de 1921 a prop de la Model).

La CNT no té gaires alternatives, respon a aquesta violència, amb violència. No és fàcil resistir una violència tan forta com la de l'aparell estatal i la patronal, però l'organització anarcosindicalista ho fa. Una bona quantitat de grups d'afinitat suporten l'estructura organitzativa en les pitjors situacions. Es creen grups d'autodefensa que també colpegen l'Estat al

nivell més alt; van executar el President espanyol, Eduardo Dato; el comte de Salvatierra, Maestre Laborde; el Cardenal de Zaragoza, Juan Soldevila; el ex Governador, Regueral, etc.

A Barcelona, també responen contra els del Sindicato Libre i la policia; els atemptats se succeeixen i la situació es fa molt difícil, empitjorant dia darrere dia. Manuel Buenacasa ens ho descriu: *«A l'assassinat a la via pública s'unia l'autoritària persecució de l'Estat; els nostres dirigents havien de decidir entre morir, matar, fugir o anar a la presó. Els més violents es defensaven i mataben; els més estoics eren assassinats; els més covards i prudents fugien o s'amagaven; els més actius anaven a parar a la presó»*. El patiment del moviment obrer és molt més alt que el dels seus enemics; segons el periodista Domènec de Bellmunt, entre els anys 1914 i 1921, el nombre de patrons i esquiroles morts són 49, mentre que els obrers morts en el mateix període arriben fins els 523.

Al 10 d'octubre de 1920, Salvador Seguí pateix un nou atemptat, aquest cop al carrer Carretes: uns individus li disparen i una bala perduda mata l'empresari Francesc Canals que per casualitat passa per allà.

NOVA REEDICIÓ DE L'ALIANÇA SINDICAL

El dimarts 22 de juny del 1920, Salvador Seguí surt de la presó. En els cinc mesos que van des de la seva llibertat fins el proper empresonament, el Noi del Sucre tindrà una activitat extraordinària. Serà protagonista en el nou pacte amb la UGT; donarà moltes conferències arreu de l'Estat espanyol, des de Bilbao i Santander fins a Sevilla. També concedirà entrevistes, com la que li fa el periodista Francisco Madrid al diari 'La Voz' al setembre. El Noi del Sucre s'ha convertit en un personatge conegut i en un sindicalista popular.

Molts cenetistes, entre ells Salvador Seguí, estan convençuts que la dinàmica de violència armada, l'espiral cada cop més estreta i tancada de repressió-acció-repressió és contraproductiva pel desenvolupament de la CNT i del moviment obrer i s'ha d'acabar. Amb altres militants de la CNT, pensen que es podria tornar a repetir una aliança puntual amb la UGT. Una nova unió obrera que, a través d'un pacte entre les dues Centrals Sindicals, permetés capgirar la política reaccionària i repressiva de l'Estat espanyol. Amb aquest objectiu, s'inicien negociacions amb membres de la UGT.

És un acord o pacte una mica il·lusori; en primer lloc perquè on està colpejant més la repressió és a Catalunya, on la UGT té escassa incidència i els seus membres no es troben amenaçats; en segon lloc, perquè la repressió no colpeja la UGT i si algun cop li toca, no té comparació possible amb la que pateixen els membres de la CNT. També perquè encara no han passat nou mesos del *Congreso de la Comedia*, on han declarat la UGT com «amarillo» i la volien absorbir. En definitiva, es tracta més un acord per incidir políticament contra l'Estat que no pas un veritable acord d'acció de sindicalisme revolucionari. «*Si els treballadors d'Espanya donessin la sensació d'estar units sense distincions d'idees, tal vegada podrien obligar el govern a fer que acabessin els crims de Barcelona*», raona Buenacasa.

L'estat d'excepció permanent en què es troba Catalunya, immersa en una greu brutalitat de violència, és reconegut al moment, fins i tot, per personatges espanyols tan conservadors com Manuel de Burgos y Mazo, que al seu llibre *El verano de 1919 en Gobernación*, diu: «*Debe decirse con toda claridad y sin temores, que la clase empresarial y dominante de Barcelona fue la principal culpable de este estado social*». Però l'esperança de Seguí i d'altres membres de la CNT pensant que un pacte polític amb la UGT podria ajudar a resoldre el greu problema de la repressió i el terrorisme estatal i patronal, té poc de realista. Precisament, per la conspiració contra el moviment obrer, que uneix els governants estatals, els militars i els burgesos catalans en defensa dels seus interessos públics i particulars i que arrossegaven el PSOE i la UGT, sempre disposats a demostrar que formen un sol partit d'ordre.

A finals del mes d'agost, Salvador Seguí i Salvador Quemades, els dos membres del Secretariat de la CNT catalana i Eveli Boal, Secretari del nacional, viatgen a Madrid per entrevistar-se amb els dirigents de la UGT, entre els quals hi ha Largo Caballero. El 3 de setembre les dues Centrals Sindicals signen un pacte «*per fer front a l'actuació reaccionària i repressiva que a Espanya vénen realitzant els elements polítics i la patronal*».

El pacte indigna els militants de totes les Federacions Regionals de la CNT, fins el punt d'obligar a convocar un Ple extraordinari a finals d'octubre a Barcelona. El pacte amb la UGT és condemnat per unanimitat per totes les Federacions Regionals; també es critica que el pacte s'hagi fet amb un cert secretisme, sense una prèvia consulta generalitzada pels canals habituals.

De manera paradoxal, el Ple acorda no fer pública la condemna del pacte per causa de la situació general i, en particular, pel llarg conflicte a les mines de Riotinto, on les dues centrals havien de col·laborar per intentar guanyar-lo.

Respecte al conflicte miner, es decideix que Salvador Seguí seria el delegat que viatjarà fins Huelva per avaluar la situació de la vaga dels miners de Riotinto i per portar-los solidaritat econòmica. El 9 de novembre, surt de Barcelona cap a Madrid i el dia 18 arriba a Huelva; el 19 i el 20 visita les mines de Riotinto i entrega als vaguistes una important suma econòmica, contribució solidària dels companys de la CNT catalana. Parlant amb els miners, s'informa de la situació real del conflicte. La tarda del dia 21 ja és a Sevilla, on fa unes declaracions a la premsa i es prepara per tornar a Barcelona, via Madrid. És curiós el ressò mediàtic que té el viatge de Seguí als diaris. Per exemple, l'ABC el 18 de novembre titula: «*El Noy del Sucre ha marchado en tren correo a Riotinto*», i el dia 21 destaca: «*El conflicto minero de Riotinto, habla el Noy del Sucre*». També el diari 'Las Provincias' remarca: «*Nuevas declaraciones del Noy del Sucre*». El conflicte de Riotinto, després de quatre mesos de vaga, el perdrien els miners. La UGT no volgué anar a la vaga general. Però tot això el Noi del Sucre ho sabrà tancat a la presó del castell de la Mola a Maó, a l'illa de Menorca.

EMPRESONAMENT, ASSASSINAT D'AMICS, DEPORTACIÓ AL CASTELL DE LA MOLA
El 8 de novembre del 1920, el President espanyol Eduardo Dato designa el Governador militar Martínez Anido com Governador civil de la «província» de Barcelona. El convoca urgentment a una reunió a Madrid on li dóna amplis poders i carta blanca per fer servir qualsevol mètode repressiu per acabar amb la CNT i el moviment obrer català. Els governadors de Lleida, Girona, Saragossa i València estaran, en cas necessari, sota la seva coordinació, creant així una gran zona especial l'epicentre de la qual serà Barcelona. D'entrada decreta la censura sobre la premsa i es prohibeixen els sindicats de la CNT. En els propers mesos, centenars d'anarcosindicalistes són detinguts, molts assassinats i es fa normal l'aplicació de la «lleï de fugues». Els primers vint dies del seu mandat es produeixen a Barcelona vint-i-dos assassinats. El 20 de novembre són detinguts 64 anarcosindicalistes de la CNT.

Quan es produeix la massiva detenció dels seus amics i companys, Seguí és a Huelva. En algun moment del seu pas per Sevilla o Madrid li poden

haver donat notícies de la batuda, no ho sabem. El cert és que el dimarts 23 de novembre, quan baixa del vagó de tercera, és detingut a la mateixa estació i després d'uns dies a comissaria, el tanquen a la presó, junt amb els altres. El dia 27 de novembre, la policia deté l'advocat dels obrers i regidor de l'Ajuntament de Barcelona, Lluís Companys, el porten a la Model on es troba amb molts coneguts de la CNT. Salvador Seguí és molt amic de Companys des de fa molt de temps. Així mateix, manté una gran amistat amb el també advocat i defensor dels obrers de la CNT, Francesc Layret, o amb el poeta Gabriel Alomar, qui juntament amb Companys són fundadors del Partit Republicà Català. El mateix dia, a la tarda, quan ja fosqueja, cau assassinat per tres sicaris, al bar Ciclista de la plaça Bonsuccés, l'amic del Noi del Sucre i de la majoria d'anarcosindicalistes presos, Josep Canela Recasens.

S'explica que al full de la seva agenda, corresponent al dia 30 de novembre de 1920, el general Martínez Anido havia apuntat: *Jornada inolvidable*. A primera hora de la tarda, 36 presos de la Presó Model són carregats en tres camions militars, un d'ells és Salvador Seguí, també hi són els seus amics i companys de militància, Josep Viadiu, Francesc Comas, Daniel Rebull, Dionís Arolas, Martí Barrera, Francesc Arín, etc., amb ells també està Lluís Companys. Fortament custodiats per la guàrdia civil els porten al moll del Port de Barcelona també ocupat per la guàrdia civil. Finalment, a darrera hora de la tarda, emmanillats per parelles són tancats a la bodega del vaixell militar 'Giralda' que posa rumb a l'illa de Menorca.

A la nit, mentre naveguen camí de la nova presó al castell de la Mola, amb la major part dels presos marejats per les dures condicions i la mala mar, un oficial, que Companys coneixia pels fets de 1917 quan havia estat tancat al cuirassat 'Álvaro de Bazán', entra a la bodega i li diu: «*¡Han asesinado a Layret!... ¡A Layret! ¡Lo han asesinado!*». Companys deixa escrits els records d'aquell tràgic moment: «*Tot eren incerteses. No sabíem si ens quedaríem a Maó... Tot era un assumpte directe de Martínez Anido... Però ja quasi bé no ens preocupàvem, ho admetíem tot per avançat, tot era possible i fins i tot probable amb el cansament, el mareig i les naturals emocions d'aquell dia, ens trobàvem disposats a quant podria sobrevenir-nos... De tant en tant una breu esperança, un petit gest de rebel·lia... Però pensar amb el cap? Impossible! Malgrat*

tot ni un sol home es sentí abatut, desmoralitzat en cap moment.(...) I el cop va arribar, més dur, més fort, més violent del que ens podríem imaginar: 'Layret... Lo han asesinado!' Seguí que estava al meu costat va obrir els ulls amb espantosa sorpresa... Vaig cridar la notícia: Han assassinat Layret!».

A les sis d'aquella mateixa tarda, quatre sicaris havien disparat Layret més de vint bales, quan sortia del portal de casa seva, al carrer Balmes, 26. Precisament, quan es disposava a anar amb Mercè Micó, esposa de Companys, a veure l'alcalde de Barcelona, Martínez Domingo, per interessar-se per la sort dels presos deportats. Al dia següent, Barcelona respondria al terrorisme d'estat i a la repressió amb una vaga general que s'allargarà fins l'enterrament multitudinari de Layret.

El primer dia de desembre, el 'Giralda' atraca al moll militar de Maó amb els 36 presos, Seguí, entre ells; tots són tancats al castell militar de la Mola. El presos resten dos mesos incomunicats; fins el dia 5 de febrer no es permeten visites si bé reben una gran solidaritat per part de les famílies obreres de l'illa, que durant tot el període del seu tancament acolliran les famílies dels presos quan els poden anar a visitar. També portaran menjar als empresonats; els hi rentaran la roba i els visitaran, quan els deixin. El primer esdeveniment que trenca la rutina carcerària és la posada en llibertat de Lluís Companys. El Partit Republicà Català l'ha presentat a les eleccions legislatives espanyoles, en substitució de Layret i ha guanyat l'escó per Sabadell. El dia 28 el deixen en llibertat, però fins el dia 4 de gener de 1921 no podrà abandonar l'illa i arribar a Barcelona. Al dia següent, 5 de gener, s'aixeca el règim d'aïllament sobre els presos de la Mola.

Els presos aprofiten el temps preparant temes per debatre entre ells. Seguí, des del primer dia comença un seguit de reflexions sobre el *Sindicalisme i l'anarquisme* i escriu un text important titulat precisament d'aquesta manera. El dia 31 de desembre de 1920, llegeix la conferència als companys presos: «*És innegable, per tant, que la nostra organització, que el Sindicalisme, és fill espiritual de l'Anarquisme. I quin significat té el Sindicalisme?: Històricament, és el resultat i una condensació del procés del pensament; ideològicament, és la condensació del pensament, al qual donaren vida els companys de la Internacional; pràcticament, és l'arma, és l'instrument de l'anarquisme per dur a la pràctica allò*

més immediat de la seva doctrina. Diuen que el Sindicat no és res. Es nega el valor del Sindicat. Aquesta afirmació és un error. El Sindicat és. És cervell i braç. No es pot comprendre l'un sense l'altre. Crec que els anarquistes poden estar orgullosos, si el Sindicalisme i el seu instrument, el Sindicat, plasmen en realitat alguna o algunes de les concepcions de l'anarquisme. El Sindicalisme tendeix a usufructuar les prerrogatives que li són pròpies en l'ordre social. És clar que Sindicalisme no és Anarquisme. Però sí que és una gradació de l'anarquisme. El Sindicalisme és la base, l'orientació econòmica de l'anarquisme. Diguem que n'és la concepció. L'anarquisme donà ànima i esperit al sindicalisme. Però que ningú no dubti que el sindicalisme és una promesa i una garantia per a la precipitació de les idees anarquistes. Qui nega que el Sindicalisme planteja i resol el problema econòmic, problema dels problemes? Qui gosarà negar que el sindicalisme revolucionari i llibertari, en la seva concepció econòmica, qui dubtarà, qui negarà, repeteixo, que sigui l'auxiliar poderós i eficaç de l'anarquisme?»

La violència continua; el 8 de març de 1921, tres anarquistes catalans dels Grups d'Autodefensa executen a Madrid el President del govern, Eduardo Dato. La «*lleï de fugues s'aplica contínuament*». A Ramon Archs, dels Grups d'Autodefensa, el detenen, el torturen brutalment i l'assassinen. A Eveli Boal, que fins la seva detenció, el març, era secretari del Comitè Nacional de la CNT i bon amic de Seguí, el posen en llibertat a la Model la nit del 18 de juliol, junt amb Antoni Feliu i els assassinen a quatre passes de la porta de la presó. També assassinen l'advocat sindicalista José Lastra. A Salvador Seguí, aquestes notícies tan sinistres cada cop li resulten més inquietants pel que tenen d'espantós i horripilant: arribar a què la tortura, l'assassinat, l'empresonament, es converteixin en actes habituals en l'enfrontament polític. Companys li escriu una carta, on es demana quin serà el límit: «*no el de Martínez Anido, del que sabem que no té límit el seu despotisme, sinó el límit d'aquesta gent que s'anomena civilitzada i que des dels seus salons, despatxos o reclinators de missa dominical, encomanen a aquesta bèstia el treball brut, de femer, en el nom dels homes de bé, de consciència de seda...*» Però al Noi del Sucre encara li queden molts mesos per estar tancat al castell militar i després a la presó Model.

El mes de setembre surten en llibertat set presos de la Mola. El 12 d'octubre el diari 'La Voz de Menorca', publica una carta signada pels 28 presos que queden, entre ells Seguí, contestant unes declaracions injurioses i mentideres de Martínez Anido que els acusa de ser pistolers i no pas treballadors. El 23 de novembre de 1921 traslladen Salvador Seguí a la Model de Barcelona. 'La Voz de Mallorca' sota el títol: *Despedida*, li dedica un curt però emocionat article de comiat. Serà a la presó Model fins el mes d'abril de 1922. El dia 4 d'abril, arriben al Port de Barcelona lliures, els deportats Viadiu, Rey, Pinyol... etc., són rebuts amb una gran manifestació de gent que crida per la llibertat de tots els presos. Encara resten a la Mola presos com Comas, Castarlenas, Caracenas, Vidal o Amador, que són posats en llibertat de manera gradual dies després. No se sap el dia que surt Salvador Seguí de la Model, li donen tres o quatre llibertats falses, ni Martínez Anido ni Arlegui volen més manifestacions que omplin els carrers; finalment surt sol per la porta del carrer Entença, una tarda del mes d'abril.

REESTRUCTURAR LA CNT, CONFERÈNCIA DE SARAGOSSA

En el període que va des de 1920 fins al 1923 es produeix una aliança tàcita entre les oligarquies espanyoles i la burgesia industrial catalana per acabar amb l'amenaça revolucionària del moviment obrer que encapçala la CNT. No es pot oblidar que el 1921 Francesc Cambó és Ministre de Finances amb el govern d'Antonio Maura i és aquest any quan es produeix la més alta brutalitat de la violència als carrers de Barcelona, amb 140 assassinats per motius socials, enfront els 98 de l'any 1920 i els 59 del 1922. Ni la repressió, ni l'empresonament dels seus militants, ni la prohibició que condemna la CNT a actuar a la clandestinitat, impedeixen el seu desenvolupament. Al març de 1922, el nou govern, presidit per Sánchez Guerra, restableix les garanties constitucionals. Si bé la violència no acaba i més aviat continua, els presos governatius surten de les presons.

Quan Salvador Seguí recupera la llibertat, després de més de 16 mesos empresonat, la CNT es troba organitzativament en una situació delicada. La tasca més important és la reestructuració de la Confederació. Són molts els militants que creuen necessari celebrar un Congrés extraordinari. Però la situació *alegal* de la CNT no ho permet, així que s'opta per celebrar una Conferència a Saragossa, que és convocada pel diumenge 11 de juny de

1922 amb dos temes centrals: l'adhesió a la Internacional Comunista i la posició sobre política i apoliticisme.

L'any 1921, en plena onada repressiva i amb l'organització a la clandestinitat, juntament amb les dues faccions que majoritàriament componen la CNT: la dels sindicalistes revolucionaris de tendència llibertaria i la dels estrictament anarquistes, apareix una tercera: la dels comunistes pro-bolxevics. Així, Andreu Nin, Maurin i d'altres que posteriorment formaran el POUM, arriben a tenir les responsabilitats orgàniques de màxima representació. Nin serà Secretari nacional de la CNT després de l'empresonament i assassinat d'Eveli Boal.

Al març de 1921, la CNT és formalment invitada al Tercer Congrés de la Internacional Comunista o Primer de la Internacional Roja (Profintern), la qual se celebrarà el juny-juliol d'aquell mateix any a Moscou. El 28 d'abril Nin i Maurin convoquen a Lleida un ple nacional de la CNT de caràcter reduït, al qual no assisteixen la majoria de les Federacions Regionals i on es pren l'acord d'acceptar la invitació i enviar Nin, Maurin, Arlandis i Ibáñez al Congrés de Moscou (Nin s'hi quedarà uns anys).

En aquests moments del 1922, ja es coneix l'informe de l'accidentat viatge, com a delegat de la CNT, d'Àngel Pestaña a Moscou l'any 1920 i la no menys costosa tornada. A la Conferència de Saragossa, Àngel Pestaña fa una detallada exposició de les seves impressions i del què havia vist i conegut a la Unió Soviètica. Els assistents a la Conferència, finalment, acorden per majoria, la sortida de la CNT de la Internacional Comunista i el Profintern i la seva adhesió a la Associació Internacional del Treball (AIT), restaurada a Berlín.

Però el tema més important de la Conferència és la relació de la CNT amb la política. Salvador Seguí presenta i signa la proposta, elaborada juntament amb Àngel Pestaña, Joan Peiró i Josep Viadiu, *Sobre la qüestió política*. En aquesta famosa i polèmica declaració política, en realitat es manifesta la necessitat que té la CNT com a organització dels treballadors de participar, més enllà dels conflictes estrictament laborals, en tots els aspectes de la vida social i quotidiana que envolta els obrers. Així, per exemple, s'especifica l'obligació de lluitar orgànicament, des de i per tots els mitjans possibles, per qüestions tan fonamentals com la dels lloguers, contra la carestia de la vida, per una educació i una cultura del món obrer, per

l'amor lliure, contra la desigualtat de la dona... etc. S'expressa que el Sindicat ha d'actuar en tots els aspectes de la realitat humana i que és en aquests problemes directes, socials, econòmics o culturals que afecten de manera immediata les persones, on s'ha d'incidir. *«S'exclouen els aspectes superestructurals o artificials, no connectats a realitats directes i genuïnes de les societats humanes, com són l'acció estatal o parlamentària que són rebutjades».*

Joan García Oliver, ens ha deixat una gran descripció de la intervenció de Seguí en el seu llibre de memòries, *El eco de los pasos*: *«Su intervención en la Conferencia de Sindicatos de Zaragoza fue digna de ser escuchada... Entre otras muchas cosas dijo: 'El comunismo libertario debe ser considerado como un posibilismo social. Quiero decir que su realización se logrará por la vía de la experiencia. No creo gran cosa en la eficacia de las Internacionales obreras. Por lo menos, hasta el presente, de nada han servido. En cambio, creo que podría resultar interesante una Confederación Hispano Americana de Trabajadores'. Pero una vez terminada la Conferencia, se desencadenó la tormenta, fue discutido hasta la saciedad el concepto de 'posibilismo'. Seguí siempre fue semejante a una tormenta. Ya de joven lo era, pues fue miembro activo de un grupo anarquista catalán que tenía como nombre 'Els fills de puta'. Con otros compañeros, interrumpió a tiros un mitin de Lerroux en un teatro del Paralelo de Barcelona. Luego, sin dejar de ser tormentoso, se hizo charlista de mesa de café y había que oírle hablar en el café Español, rodeado de proletarios, que escuchaban con avidez sus disertaciones. Pintor de brocha gorda, Seguí alternaba la lechada de cal con digresiones altamente interesantes».*

Aquest punt portaria discussions apassionades durant molt de temps dins la CNT; les qüestions del «possibilisme» i «la política» formaven una barreja colpidora en el món llibertari. Salvador Seguí, intenta deixar-ho clar en el seu discurs i després ho escriu a 'Solidaridad Obrera', en un article publicat el 21 de juny titulat «S'ha de rectificar? No»: *«Qui ignora que volem intervenir en la vida pública? Qui ignora que hi hem intervingut sempre? Qui ignora que hem exercit més influències nosaltres que les minories del Congrés en les decisions del poder... Sí, volem intervenir. Intervenim. Però des dels nostres mitjans. Des del nostre*

camp. Des de les nostres organitzacions. Des de la nostra premsa. Sense intermediaris. Sense representants».

ACTIVISTA FINS AL FINAL

Salvador Seguí desplega una gran activitat per tal de contribuir a la reorganització de la CNT. Viatja donant conferències per tota la Península, a Madrid, Sevilla, Saragossa o València. Al setembre, recorre les Illes, acompanyat d'Antoni Amador; primer Menorca: Maó, Sant Lluís, Alaior, Ciutadella. «*L'home no pot acceptar el món tal com està constituït si vol assolir els recursos que li serviran pel seu desenvolupament integral*», va dir. Després Mallorca, on també hi és uns dies amb el seu amic, el poeta Gabriel Alomar.

En aquella tardor de 1922, Martínez Anido perd el favor del govern i de part de la burgesia catalana; la brutalitat dels seus mètodes criden massa l'atenció pels resultats que ofereixen. L'atemptat contra Pestaña a Manresa i la seva desprotecció quan està ferit a l'hospital, fan massa escàndol. També sembla que al general, últimament, li agrada concedir entrevistes i opinar massa sobre qüestions polítiques. El President del Govern, Sánchez Guerra, espera una oportunitat i aquesta arriba l'octubre, quan el governador mitjançant Arlegui es prepara un auto-atemptat. El comissari Arlegui és destituït i quan Martínez Anido protesta al President, també és acomiadat. Però també el President del Govern és substituït i el càrrec l'ocupa el comte de Romanones. Aquests canvis aparents només signifiquen que la política sobre el moviment obrer català continuaria de manera similar. S'anomena Salvador Raventós nou Governador civil i Hernando Malillos cap de policia; aquest va fitxar el capità de la guàrdia civil, Juan Lasarte, com a comissari en cap amb el seu «famós fitxer» que posaria al descobert Pere Foix al llibre *Los archivos del terrorismo blanco, el fichero Lasarte* (Barcelona, 1931).

Sense el suport de Martínez Anido i Arlegui, als «jefes» del Sindicato Libre els entra el dubte de quedar abandonats i, un d'ells, José Luis Laguía, demana una entrevista amb Seguí. Aquesta té lloc el 22 de novembre i li proposa un pacte de no agressió, el Noi del Sucre li contesta que primer ho ha de comunicar a l'Assemblea de Sindicats i Federacions locals de la CNT. La gestió de Seguí és desautoritzada orgànicament per la CNT. I no els hi

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL NEGRU UNA BATALLADA CADA SEMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÈNTIMS PER TOT ESPANYA

ESTRENA D'ABRIL 1923

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Avinguda de l'Espanya, 10)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C/Gran Via, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

PRELLE DE SUBSCRIBIR

10 de març de 1923

L'assassinat d'En Salvador Seguí "Noi del Sucre"

El cadaver del malhaurat "Noi del Sucre" a l'Hospital Clínic

Reconstrucció del fet als pocs moments de començament

(A partir d'El Baixador Opinió)

falta raó a aquells que pensen que els del «Libre», amb menys protecció i subvenció econòmica del govern, no serien tan forts, però que no estan acabats. De fet, la CNT encarrega la coordinació dels Grups de Defensa a Aurelio Fernández i Ricardo Sanz, membres de la nova fornada de militants que prendrien el protagonisme els propers anys.

Als primers mesos del 1923, Seguí continua la seva tasca de propaganda fent conferències per molts pobles i ciutats de Catalunya. Al mateix temps, per guanyar-se la vida, pinta la seu de la redacció de 'Solidaridad Obrera' que ha estat recentment legalitzada. El dijous 1 de març pronuncia una conferència a Manresa. Manuel Buenacasa ens descriu els que serien els últims actes de Salvador Seguí: *«El Comitè Nacional, ens havia delegat per a prendre part en tres actes públics: Reus, Tarragona i Flix. El dissabte 3, està en un míting a Reus. I el diumenge 4 de març, farà a Tarragona el seu últim acte»*. Si el míting de Reus va ser un èxit des de l'inici, a Tarragona, ens continua explicant Buenacasa, *«en començar l'acte, la sala estava mig buida, però el Noi del Sucre va parlar-hi, amb la mateixa passió, com si la sala fos plena. La seva veu va cridar l'atenció dels que passaven per la Rambla i a poc a poc es va anar omplint. Un lleu defecte en els seus ulls alegres li impedia veure amb normalitat el públic que l'escoltava. Li passava especialment quan parlava en locals tancats, espaiosos i amb poca llum, com el d'aquell dia. A la una de la tarda, amb la sala abarrotada, Seguí va acabar el discurs amb les seves paraules acostumades: Companys ja he acabat. El públic, dret, aplaudia frenèticament. Finalment ho va comprendre. Ell amb la seva veu havia atret els tarragonins i els havia fet entrar a la sala per escoltar el seu discurs»*.

També, segons Buenacasa, Seguí havia d'anar l'endemà a Flix, però quan és a l'estació de Tarragona, els diu *«Sabeu què? He pensat que me'n vaig a Barcelona i demà amb el ràpid seré a Flix»*; els companys li diuen que no cal que torni, que ja s'espavilaran entre ells. Seguí torna a Barcelona.

L'ASSASSINAT DEL NOI DEL SUCRE

La Federació Patronal Catalana continua posant diners damunt la taula dels sicaris perquè continuïn assassinant els obrers de la CNT. Salvador Seguí sap que està en perill, com ho estan tants d'altres. Coneix molt bé els homes

de la Patronal i els de la Lliga Regionalista, encapçalats per Cambó, i sent l'alè del seu odi de classe contra els obrers anarcosindicalistes. No és que percebi una malastrugança, és que sap que l'amenaça és molt real.

La nit del divendres 9 de març, Salvador Seguí amb la seva companya Teresa Muntaner, que està embarassada, i el seu fill Hel·leni de sis anys, assisteixen a un acte a favor dels presos al Teatre Còmic, a l'avinguda Paral·lel núm. 87-89. A l'entreacte Pestaña i altres companys parlen amb Seguí. En acabar, tothom marxa de pressa, sense gaires acomiadaments. Ells tres agafen un taxi per tornar a casa, al carrer València, 559, principal, entre els carrers Dos de Maig i Independència. Seguí i el taxista s'adonen que un vehicle els segueix. El taxi para davant la casa i es desplaça fins la cantonada on es queda a l'expectativa. La Teresa i l'Hel·leni entren al portal. Seguí, que no va armat, es planta al mig del carrer i amb la mà a la butxaca avança cap el vehicle desconegut, aturat a l'altra cantonada. «*Tireu covards!*», crida. Els sicaris del cotxe, veient l'actitud desafiant del Noi del Sucre i el taxi parat a la cantonada, arrenquen i marxen a certa velocitat. Seguí agraeix al taxista la seva actitud i aquest no li vol cobrar la carrera; entra, inquiet, al portal on la Teresa amb l'Hel·leni, han pogut observar tot el que passava.

La tarda del dissabte 10 de març de 1923, Salvador Seguí i el seu amic Francesc Comas Pagès, de sobrenom *Peronas*, amb qui comparteix militància, presons i deportació a la Mola, van al cafè El Tostadero, on tenen una reunió. Després pensen anar tots dos al Sindicat de la Construcció. Sembla que els sicaris els segueixen des de la plaça Universitat, Rambles avall fins el carrer Sant Pau i d'aquest trenquen pel carrer Cadena. Al'alçada de Sant Rafael, Comas entra a un estanc per comprar tabac. Seguí l'espera al carrer i quan el Francesc surt, al moment què encén la cigarreta, sent un tret i veu caure al Noi del Sucre. Al mateix temps, sent els impactes de les bales que el fereixen i corre, per inèrcia, a amagar-se, ferit, en una carnisseria. Els sicaris fugen, Salvador Seguí queda estirat a terra, mort d'un sol tret.

Francesc Comas, ferit molt greu, és traslladat a l'Hospital de la Santa Creu, on l'operen, morint tres dies després, el 13 de març. El cadàver de Salvador Seguí és portat al mateix hospital per fer-li l'autòpsia. La notícia s'escampa ràpidament per Barcelona: Han assassinat el Noi del Sucre!

Al matí del dilluns 12 de març, per ordre expressa del governador Raventós, Seguí és enterrat clandestinament. Els únics que acompanyen el ca-

dàver del Noi del Sucre al cementiri de Montjuïc són els guàrdies civils i els policies. Per fer-se càrrec del cadàver fan anar al cementiri, acompanyats per la policia, Lluís Companys i Agustí Castellà, en representació de la família. Ni a la companya Teresa Muntaner, ni al fill, ni a cap altre familiar, ni amic, ni als companys de la CNT... els hi és permès assistir a l'enterrament. La mateixa tarda es declara la vaga general. A les cinc, una immensa manifestació de gent, que omple la plaça Catalunya i tots els voltants s'adreça a la seu del Govern civil on s'aconsegueix el compromís del Governador que de l'enterrament de Francesc Comas se n'encarregarà la CNT.

L'enterrament de Francesc Comas Pagès, que és també el de Salvador Seguí Rubinat, «*fou dels que fa època, una multitud immensa va anar a peu fins el cementiri*». La vaga general s'estén per tota Catalunya i a moltes ciutats hi han grans manifestacions.

Sobre l'autoria d'aquest doble assassinat, tot queda en rumors que apunten a personatges realment sinistres. Segons afirma Àngel Pestaña en el seu llibre *Lo que aprendí de la vida*, un dels germans Muntades, propietaris de La España Industrial, i que és amic de Martínez Anido va pagar 25.000 pessetes per l'assassinat del Noi del Sucre i el seu amic *Peronas*. De planificar i cobrar l'assassinat s'haurien encarregat l'advocat Pedro Màrtir Homs i Inocencio Fecet.

Pedro Màrtir Homs és un sinistre advocat que havia començat defensant primer obrers de la CNT, després a sicaris del Sindicato Libre i finalment es fa pistoler de la Federació Patronal. Segons la revista 'Hojas Libres' del maig de 1927, setmanari contra la dictadura de Primo de Rivera que es publica a Hendaia i on col·labora habitualment Unamuno: «*Pedro Màrtir Homs, abogado sin título, de los Sindicatos Libres. ¿Sabéis, lectores, dónde vive y qué hace ahora Màrtir Homs? Vive en el Ministerio de la gobernación, está empleado con cargo ficticio y sueldo pródigo, en la Compañía Telefónica nacional, por orden de Anido*».

Inocencio Fecet, personatge també tenebrós i funest, fou militant de la CNT per acabar essent confident de la policia. Convertit en sicari de la Federació Patronal i informador del general Arlegui; prepara l'auto-atemptat de Martínez Anido i publica un fulletó titulat: *Por qué no maté al general Martínez Anido, por un ex-anarquista*, sense peu d'impresma. Josep Peirats, en el llibre *La CNT en la revolución española* (vol. 1, pàg. 34), quan

transcriu *Los papeles de Inocencio Feced*, publicats a la revista 'Tiempos Nuevos', fa referència a un seguit d'assassinats amb els noms dels sicaris i els diners pagats per la patronal. Respecte al de Seguí, diu: «*Seguí. Se planeó el atentado por la Patronal y el 'Libre'. Tomaron parte Carlos Baldrich (a) Onclo, Manuel Simón y Amadeo Buch; fueron apoyados por Juan Torrens y Homs y un camarero del Tostadero llamado Saleri. Este atentado fue cotizado por Sales fuertemente*». Aquesta versió no contradiu l'explicació de Pestaña, senyalant els industrials germans Muntades com els qui van pagar l'atemptat. Els membres de la Patronal donen els diners a un intermediari que serà l'organitzador i cap de la banda de sicaris que realitzarà l'atemptat.

De tota manera, García Oliver ratifica la versió de Pestaña: «*Salvador Seguí, el Noi del Sucre, cayó abatido por las balas de un grupo de pistoleros de la Patronal de Barcelona –no del Libre, como se ha vulgarizado– capitaneado por Homs, un día abogado de la CNT, después pistolero de la policía y finalmente de la burguesía*».

BIBLIOGRAFIA

OBRES DE SALVADOR SEGUÍ

SALVADOR SEGUÍ: *Escuela de Rebeldía. Historia de un sindicalista*. Colección La Novela Hoy. Madrid, 1923. Va ser publicada el 30 de març de 1923, vint dies després del seu assassinat

SALVADOR SEGUÍ: *Escola de Rebel·lia*. Edicions el Jonc. Lleida, 2007.
Traducció al català: Pau Juvillà

SALVADOR SEGUÍ: *Escuela de Rebeldía*. Editorial Periferia. Cáceres, 2012

ISIDRE MOLAS, edició i introducció : *Escrits de Salvador Seguí i Rubinat*. Edicions 62. Barcelona, 1975

ANTONIO ELORZA, edició e introducción: *Artículos madrileños de Salvador Seguí*. Ediciones Cuadernos para el Diálogo. 1976

OBRES SOBRE SALVADOR SEGUÍ

MANUEL CRUELLS: *Salvador Seguí. El Noi del Sucre*. Editorial Ariel. Barcelona, 1974. Completa i equilibrada biografia del Noi del Sucre. Fa interessants reflexions sobre el moment social que ajuden a situar Seguí en el marc històric de la Catalunya del seu temps. Amb moltes dades, ben escrita i fàcil de llegir. Per escriure aquestes notes sobre Seguí, s'ha fet servir aquest recomanable llibre.

JOSEP M. HUERTAS: *Salvador Seguí, «el Noi del sucre»*. Editorial Laia. Barcelona, 1974. És una breu biografia. El millor del llibre és la documentació. Les tres entrevistes a Salvador Seguí fetes per tres diaris de Madrid. També la reproducció de molts dels seus escrits, conferències, articles... I sobretot la publicació de la novel·la social escrita per Seguí i publicada pòstumament, *Escuela de Rebeldía*. És important el recull de testimonis de diverses persones properes al Noi del Sucre. En aquest sentit, cal destacar l'entrevista que li fa Huertas Clavería a Teresa Muntaner, la companya de Salvador Seguí; la va publicar, censurada, al setmanari 'Triunfo' i posteriorment en català a la revista 'Oriflama'. En el seu conjunt, és un bon llibre sobre la figura de Seguí.

EMILI SALUT: *Viver de revolucionaris. Apunts històrics del districte cinquè*. Llibreria Catalònia. Barcelona, 1934. Important llibre testimonial. Als capítols finals fa una ampla semblança del seu amic i també pintor, Salvador Seguí. També sobre l'Ateneu Enciclopèdic i la importància que va tenir per la seva formació cultural i d'altres obrers. Evoca les figures d'Anselmo Lorenzo, Ferrer i Guardia, Layret, Alomar o Andreu Nin. Acaba amb la Setmana Tràgica.

JOSEP VIADIU: *Salvador Seguí. Noy del Sucre*. 'Cuadernos de Cultura de Valencia', 1930. Reeditada a l'exili, 'Cahiers Mensuelles de Culture'. Toulouse, 1950. Després, el 1960 en una obra col·lectiva sobre Seguí. Viadiu, membre durant tota la seva vida de la CNT, escriu una sentida però molt interessant biografia del seu amic i company de militància Salvador Seguí.

DD. AA: *Salvador Seguí: su vida, su obra*. Ediciones Solidaridad Obrera. París, 1960. Recull de semblances biogràfiques sobre Salvador Seguí, fetes per diversos militants de la CNT.

PERE FOIX: *Apòstols i Mercaders: seixanta anys de lluita social a Catalunya*. Edicions Nova Terra. Barcelona, 1976. Recull de biografies entre les quals trobem la de Salvador Seguí, així com les d'Àngel Pestaña, Joan Peiró i Eusebi Carbó. A través de les biografies, ens fa un recorregut pel moviment social català de 1917 fins 1930.

XAVIER CUADRAT: *Socialismo y anarquismo en Catalunya (1899-1911). Los orígenes de la CNT*. Ediciones Revista de Trabajo. Madrid, 1976. Rigorós estudi sobre el moviment obrer a Catalunya a la primera dècada del segle XX. Centrat, principalment, en la vaga general del 1902, la fundació de Solidaritat Obrera i de la CNT.

MANUEL LLADONOSA: *El Congrés de Sants*. Edicions Nova Terra. Barcelona, 1975. Interessant, molt documentat i detallat llibre sobre un Congrés fonamental per la CNT. Lladonosa va ser l'historiador que va trobar el certificat de naixement de Salvador-Mateu Seguí Rubinat.

ALBERT BALCELLS: *El sindicalisme a Barcelona (1916-1923)*, Nova Terra, Barcelona, 1965.

ANTONIO BAR: *La CNT en los años rojos*. Akal Ediciones. Madrid, 1981.

JUAN GARCÍA OLIVER: *El eco de los pasos*. Ediciones Ruedo Ibérico. Barcelona, 1978. No es pot afegir res més sobre aquest llibre de les moltíssimes coses que ja s'han dit sobre ell. Només cal recomanar de llegir-lo.

No podríem acabar sense esmentar tres novel·les:

La primera és *El nacimiento de nuestra fuerza*, de VÍCTOR SERGE; només coneixem l'edició de 1931 d'Ediciones Hoy. Crònica novel·lada de la Barcelona de 1916-1917, on el protagonista Darío és un transsumpte de Salvador Seguí. Serge va ser a Barcelona durant aquesta època i va conèixer íntimament el Noi del Sucre. (En francès, *Naissance de notre forcé*, éditions Flammarion. Paris, 2011). Serge també recorda Seguí en les seves *Memorias de un revolucionario*, sobretot un dinar a casa d'aquest, amb la Teresa i l'Hel·leni, encara un nadó de bolquers.

La segona, novel·la de l'autor malagueny A°. SOLER, *Apóstoles y asesinos. Vida, fulgor y muerte del Noi del Sucre*. Galaxia Gutenberg. Barcelona, 2016.

Finalment la novel·la de PACO TAIBO II, *Que sean fuego las estrellas. Barcelona (1917-1923), una historia narrativa de sindicalistas y pistoleros*. Editada per Planeta México el 2015.

NOTA EDITORIAL: Acabat el present opuscle, Editorial Virus ens ha fet saber la propera aparició del llibre de XAVIER DíEZ *El pensament polític de Salvador Seguí*.